

Jaarverslag 2015

Jaarverslag 2015

Coöperatie TVM U.A.

Inhoud

Jaarverslag 2015	
Personalía	6
Kerncijfers	7
Corporate Governance	12
Bericht van de Raad van Commissarissen	13
Bericht van de Raad van Bestuur	18
Gegevens en nevenfuncties Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur	26
Risico- en kapitaalmanagement	30
Jaarrekening 2015	
Geconsolideerde balans per 31 december 2015	36
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2015	38
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	40
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2015	44
Balans per 31 december 2015 (na statutaire winstbestemming)	62
Winst- en verliesrekening over 2015	64
Overige gegevens	
Controleverklaring KPMG Accountants N.V.	66
Statutaire bepaling inzake bestemming resultaat	70
Advies van de Raad van Commissarissen aan de Ledenraad van de coöperatie	70
Concept besluit van de Ledenraad	70
Structuur TVM groep	
	71

Personalia

Bestuur

mr. A.P.J.C. Bos, voorzitter
D.J. Klein Essink RA, algemeen secretaris
H. Stroeve, technisch secretaris

Raad van Commissarissen

M. Duvivier, voorzitter
A.P. Schenk, vicevoorzitter, secretaris
drs. C.W. Gorter RA, lid
F. Wansink, lid
J.M.C. Emons (tot en met 9 maart 2015)

Raad van Bestuur

mr. A.P.J.C. Bos, CEO
D.J. Klein Essink RA, CFO
H. Stroeve, COO

Ledenraad

G.J. Kreeft	Drenthe
J.G.B. Lubbers	Drenthe
M. Vredeveld	Drenthe
F.W. Feenstra	Friesland
T. Hoekstra	Friesland
S. Visser	Friesland
P. Zeldenrust	Friesland
G.J. van den Broek	Gelderland
A.J. Bronkhorst	Gelderland
A. van den Brink	Gelderland
A.J. Gesink	Gelderland
A. Ploeger	Gelderland
G.T.B. Winkelhorst	Gelderland
J.W. Burgler	Groningen
H.K. Eitens	Groningen
L. Venhuizen	Groningen
M.W.M. Kuijpers	Limburg
J.A. Salari	Limburg
G.P.H. Vinck	Limburg
L.J.F.M. Bardoel	Noord-Brabant
A.H.M. van Geffen	Noord-Brabant
R.F.M. van den Broek	Noord-Brabant
T. Nabuurs	Noord-Brabant
P.G.J. Besseling	Noord-Holland
P.S.A. Appel	Noord-Holland
J. Boudesteijn	Noord-Holland

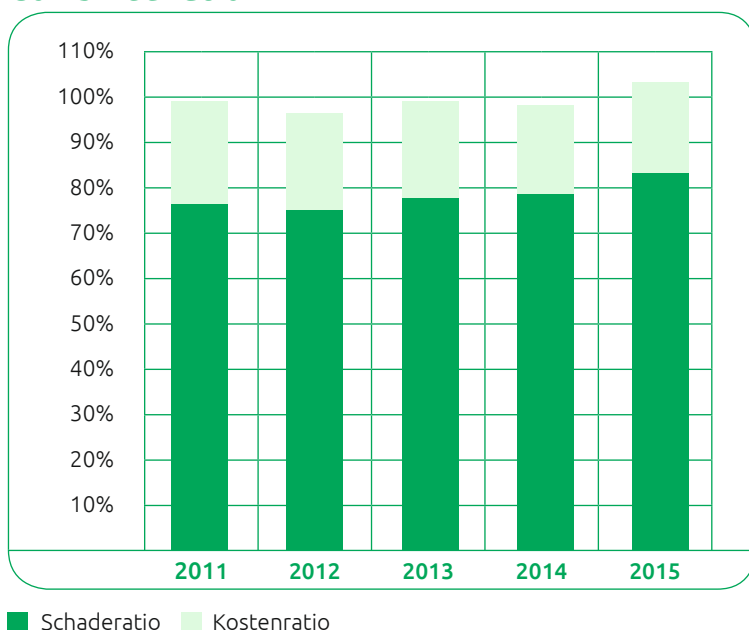
J.J. Brakenhoff	Noord-Holland
E. Nagel	Noord-Holland
R. Moeijes	Noord-Holland
H.H. van der Kwast	Noord-Holland
M.H.J. Wentink	Overijssel/ Flevoland
M. Krediet	Overijssel/ Flevoland
F. Nijhof	Overijssel/ Flevoland
G.L. Wezenberg	Overijssel/ Flevoland
M.J.G. van Burgsteden	Utrecht
P.A.J. de Rooy	Utrecht
A. Schouten	Utrecht
R. van Ewijk	Utrecht
G. Bosman	Zeeland
W. van Keulen	Zeeland
R.A.M. Tieleman	Zeeland
H. Bakker	Zuid-Holland
C. van Iperen	Zuid-Holland
S.M. van der Mark	Zuid-Holland
C.R. van Noordt	Zuid-Holland
D. Post	Zuid-Holland
A.J.M. van der Slot	Zuid-Holland
N.C. Stam	Zuid-Holland
M.A.G.P. van Thull	Zuid-Holland

Kerncijfers

Kerncijfers (in duizenden euro's)

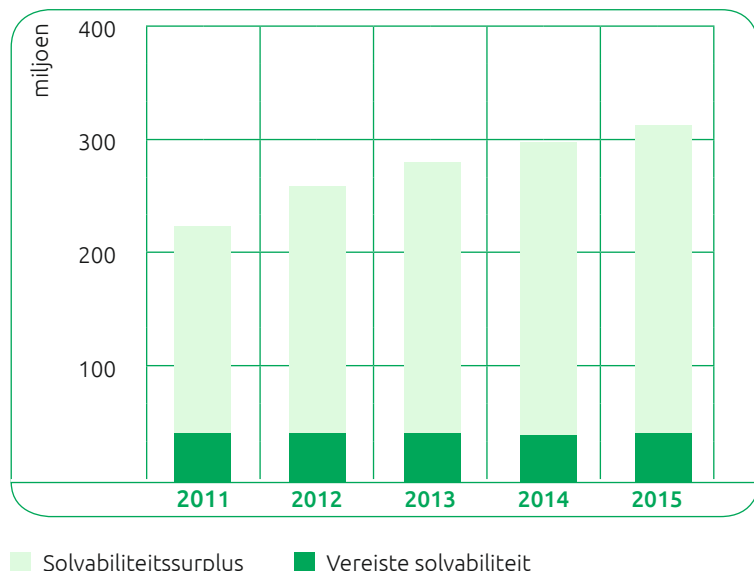
	2015	2014	2013	2012	2011
Premieomzet	245.775	240.788	236.197	235.092	226.200
Verdiende premie e/r (incl. EB)	206.855	198.979	191.282	186.764	183.445
Schade e/r	165.704	151.108	147.421	140.761	142.575
Bedrijfskosten	40.084	39.582	40.154	40.564	39.681
Resultaat na belastingen	8.508	19.440	17.632	34.069	-5.691
Beleggingen	663.232	641.565	617.162	598.328	571.150
Eigen vermogen	309.505	301.067	281.692	264.343	227.661
Technische voorzieningen e/r	363.164	353.192	351.053	344.924	354.628
Solvabiliteitssurplus	270.687	263.317	243.937	224.956	187.298
Aantal medewerkers (gem. fte)	377	372	376	377	358
Schaderatio	83,5%	78,9%	78,5%	75,4%	77,7%
Kostenratio	19,4%	19,6%	20,9%	21,5%	21,8%
Combined ratio	102,9%	98,5%	99,4%	96,9%	99,5%

Combined ratio

De combined ratio over 2015 is 102,9%, deze bestaat uit een schaderatio van 83,5% en een kostenratio van 19,4%. De schaderatio geeft de schade e/r weer ten opzichte van de verdiende premie e/r rekening houdend met eigen behoud en kortingen. De kostenratio geeft de bedrijfskosten weer ten opzichte van de geboekte premie e/r inclusief eigen behoud.

Solvabiliteit

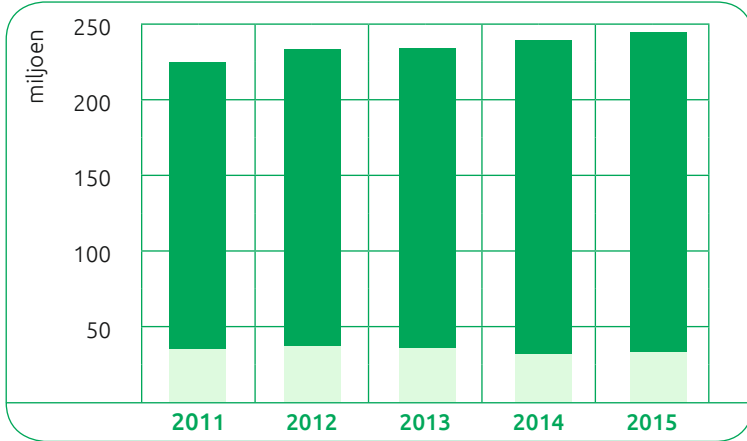
Het vermogen van een verzekeraar om te voldoen aan toekomstig verwachte verplichtingen wordt uitgedrukt in de solvabiliteit. De toezichthouder, De Nederlandsche Bank, stelt eisen aan de minimum omvang van de solvabiliteit. TVM voldoet hier ruimschoots aan. Het nieuwe, risicogebaseerde toezichtraamwerk voor verzekeraars dat per 1 januari 2016 in werking is getreden (Solvency II) stelt hogere eisen aan de solvabiliteit. TVM voldoet met een percentage dat ruimschoots boven de 200% ligt ook aan de nieuwe Solvency II norm.

Premieomzet (in duizenden euro's)

	2015	2014	2013	2012	2011
Motorrijtuigen	151.651	148.972	140.845	138.403	138.637
Transport	14.649	12.539	12.214	12.171	12.706
Scheepvaart	17.181	17.005	18.055	16.741	9.734
Overige branches	28.442	29.490	28.313	29.215	28.833
Subtotaal eigen portefeuille	211.923	208.006	199.427	196.530	189.910
Assurantiebemiddeling	33.852	32.782	36.770	38.562	36.290
Totaal	<u>245.775</u>	<u>240.788</u>	<u>236.197</u>	<u>235.092</u>	<u>226.200</u>

TVM realiseert ondanks de economische crisis over de afgelopen jaren een groeiende portefeuille.

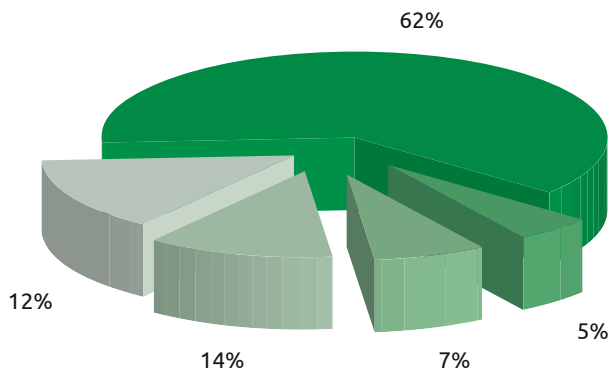
Premieomzet

■ Geboekte premie (eigen portefeuille) ■ Assurantiebemiddeling

De totale premie-omzet van TVM verzekeringen (geboekte premie), inclusief assurantiebemiddeling nam toe in 2015 van € 240,8 miljoen naar € 245,8 miljoen, een stijging van € 5,0 miljoen ofwel 2,1%. Deze premie-omzet is als onderstaand verdeeld over de (hoofd)branches van TVM.

Premieomzet naar branche

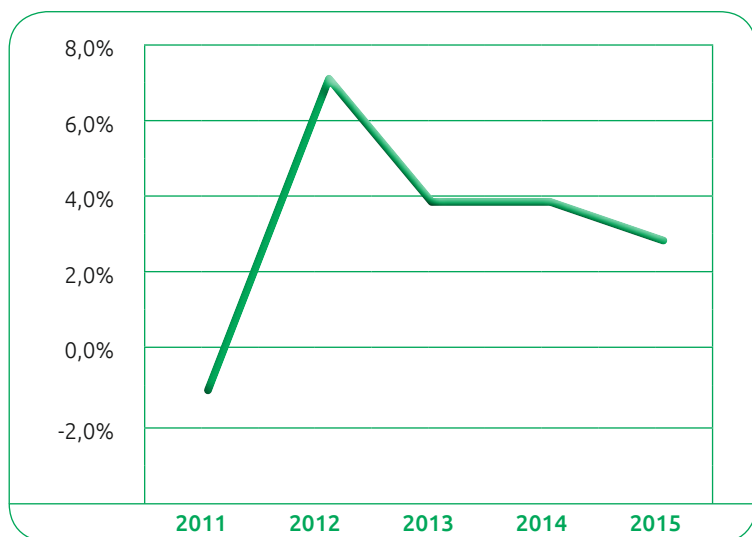
■ Motorrijtuigen ■ Scheepvaart ■ Overige branches
 ■ Transport ■ Assurantiebemiddeling

Opbrengst beleggingen (in duizenden euro's)

	2015	2014	2013	2012	2011
Directe opbrengst beleggingen	13.193	14.872	13.852	19.031	18.958
Indirecte opbrengst beleggingen	4.911	9.357	9.700	23.491	-25.347
	<u>18.104</u>	<u>24.229</u>	<u>23.552</u>	<u>42.522</u>	<u>-6.389</u>
Direct rendement beleggingen	2,0%	2,3%	2,2%	3,2%	3,3%
Totaal rendement beleggingen	2,7%	3,8%	3,8%	7,1%	-1,1%

De directe opbrengst beleggingen bestaan uit ontvangen dividenden, rente en huurpenningen. De directe opbrengsten staan onder druk door de lage marktrente. De indirecte opbrengst beleggingen betreft het resultaat, zowel gerealiseerd als ongerealiseerd, op waardemutaties van de beleggingen. De indirecte opbrengst is onderhevig aan beurskoersen en kent een hogere volatiliteit.

Rendement op beleggingen

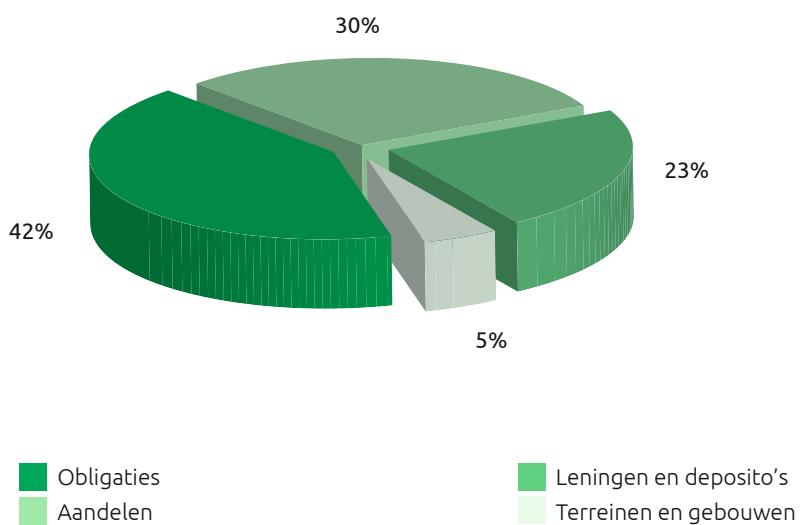

Beleggingen naar risicoprofiel (in duizenden euro's)

	2015	2014	2013	2012	2011
Obligaties	279.194	162.309	187.135	207.477	193.590
Aandelen	149.078	168.363	141.672	177.644	188.505
Leningen en deposito's	201.578	235.985	237.972	159.843	137.845
Terreinen en gebouwen	33.382	74.908	40.384	42.999	40.677
Deelnemingen	-	-	9.999	10.365	10.533
Totaal beleggingen	<u>663.232</u>	<u>641.565</u>	<u>617.162</u>	<u>598.328</u>	<u>571.150</u>

De samenstelling van de beleggingsportefeuille wordt gepresenteerd, na toerekening van de beleggingsfondsen aan de onderscheiden risicocategorieën.

Verhouding van beleggingen naar risicoprofiel

Bovenstaand diagram geeft de onderlinge verhouding weer van de beleggingen naar risicoprofiel ultimo 2015.

Corporate Governance

Algemeen

Corporate Governance gaat over besturen, beheersen, zeggenschap, toezicht houden en verantwoorden. Integriteit en transparantie spelen hierbij een belangrijke rol.

Corporate Governance Code TVM

Hoewel de Nederlandse Corporate Governance Code alleen van toepassing is op beursvennootschappen, past TVM vrijwillig de principes en best-practice-bepalingen zoveel mogelijk toe. De uitgangspunten zijn vastgelegd in de Corporate Governance Code TVM.

De Nederlandse Corporate Governance Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen tegenover elkaar en tegenover de aandeelhoudersvergadering, in ons geval de Ledenraadsvergadering, in acht moeten nemen. De principes kunnen worden opgevat als moderne en inmiddels breed gedragen algemene opvattingen over goede Corporate Governance. In 2013 is de Corporate Governance Code TVM geactualiseerd, waarbij voor een striktere aansluiting bij de best-practice-bepalingen is gekozen. TVM wijkt af van sommige best-practice-bepalingen uit de Nederlandse Corporate Governance Code. Deze afwijkingen staan gepubliceerd op de website van TVM.

Governance Principles

Naast de Nederlandse Corporate Governance Code heeft TVM vanaf 2011 de Governance Principles van het Verbond van Verzekeraars toegepast. In het kader van zelfregulering is door het Verbond besloten de Governance Principles, die onder meer toezien op goed bestuur, zorgvuldige omgang met klanten en invulling van maatschappelijke betrokkenheid, per 2016 in te trekken. Reden is dat vrijwel alle principes inmiddels zijn verankerd in wetgeving. Twee principes die geen duidelijke plaats hebben in de wet zijn nu onderdeel van de Gedragscode Verzekeraars. Deze principes gaan over permanente educatie van bestuurders en interne toezichthouders en zorgvuldige klantbehandeling. Met de intrekking vervalt ook per direct de bepaling dat verzekeraars in hun jaarverslag verantwoording afleggen over de naleving van de principes.

Bericht van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft kennis genomen van het accountantsverslag en heeft, in haar advies aan de Ledenraad van TVM verzekeringen, voorgesteld de jaarrekening 2015 van Coöperatie TVM U.A. goed te keuren en vast te stellen en de Raad van Bestuur te dechargeren voor het gevoerde beleid.

Ontwikkelingen 2015

Het jaar 2015 heeft in het teken gestaan van het actualiseren van de strategie van TVM en de daaraan verbonden kansen en risico's, alsmede de marktontwikkelingen in de logistieke en de verzekeringssector. De Raad van Commissarissen is betrokken geweest bij de verwachte ontwikkelingen op lange termijn, resulterend in de 'Stip op de Horizon 2025', alsook het TVM meerjarenplan 2015-2017 dat is vormgegeven in het programma TVM kompas. De Raad van Commissarissen heeft zich uitgebreid laten informeren over het programma TVM kompas dat is ingericht om de doelstellingen van het TVM meerjarenplan 2015-2017 te realiseren. In het programma TVM kompas worden op het gebied van digitalisering belangrijke stappen gezet voor een verdere professionalisering richting de verwachte ontwikkelingen op lange termijn. In dit programma zijn verder meegenomen het klantbelang, de nieuwe wet- en regelgeving en de gevolgen daarvan, alsmede de verwachte economische ontwikkelingen.

De solvabiliteit van TVM is van hoog niveau en voldoet daarmee ruimschoots aan de interne eisen en de eisen van de toezichthouder, De Nederlandsche Bank. Ook onder de nieuwe solvabiliteitseisen van Solvency II blijft de solvabiliteit ruimschoots voldoende.

Het coöperatiebeleid is verder ontwikkeld door gedurende het jaar meer contact met de Ledenraad te hebben over ontwikkelingen in de logistieke en verzekeringssector, hetgeen de Raad van Commissarissen van harte ondersteunt. Hierop aansluitend ondersteunt de Raad van Commissarissen het nieuwe sponsorbeleid wat in 2015 verder vorm heeft gekregen met als doel het veiliger maken van het vrachttransport op de weg en over het water in Nederland en België.

Er is in 2015 veel aandacht besteed aan de verdere ontwikkelingen op het gebied van Corporate Governance. Hierbij is onder meer de eed of belofte van een deel van de medewerkers geïmplementeerd en is uitvoerig aandacht besteed aan risicomanagement en beloningsbeleid.

Onderwerpen die in 2015 zijn besproken door de Raad van Commissarissen zijn:

- Strategie;
- Voortgang en aanvulling op het TVM meerjarenplan 2015-2017 (programma TVM kompas);
- Jaarplan en de begroting;
- Solvabiliteit en de komst van Solvency II;
- Risicobeleid en de risicobereidheid;
- Jaar- en kwartaalcijfers;
- Accountantsverslag;
- Coöperatiebeleid en MVO-beleid;
- Governance (o.m. beloningsbeleid/eed);
- Integriteit en Compliance.

Bestuur en Directie TVM

De Raad van Commissarissen heeft in het kader van de succession planning naast de Raad van Bestuur ook contactmomenten met de Directie gehad.

Raad van Commissarissen en Commissies

De Raad van Commissarissen vergadert vier maal per jaar. Daarnaast kent de Raad van Commissarissen een drietal commissies: de Audit- en Risicocommissie (deze vergadert viermaal per jaar), de Selectie- en Benoemingscommissie (deze vergadert tenminste één keer per jaar) en de Remuneratiecommissie (deze vergadert tenminste één keer per jaar). Naast deze reguliere vergaderingen van de Raad van Commissarissen vonden er in 2015 diverse strategie- en brainstormsessies plaats in aanwezigheid van de Raad van Bestuur.

Samenstelling Raad van Commissarissen

Alle leden van de Raad van Commissarissen worden benoemd door de Algemene Vergadering (is de ledenraadvergadering) op voordracht van de Raad van Commissarissen. De Algemene Vergadering, de Ondernemingsraad en de Raad van Bestuur kunnen aan de Raad van Commissarissen personen aanbevelen om als lid van de Raad van Commissarissen te worden voorgedragen. De Raad van Commissarissen bestaat op dit moment uit drie leden van buiten de ledenkring en een lid van de Coöperatie TVM U.A. De leden van de Raad van Commissarissen worden als regel benoemd voor een periode van vier jaar. De statuten bieden de mogelijkheid van herbenoeming(en).

Op 9 maart 2015 is de heer J.M.C. Emons afgetreden. Tijdens de Algemene Vergadering van 10 maart 2016 bestaat het voornemen om de heer drs. T. Nabuurs te benoemen. In de bijlage van dit jaarverslag staat het rooster van aftreden vermeld, evenals de personalia en relevante hoofd- en nevenactiviteiten van de commissarissen.

Samenstelling Raad van Commissarissen en haar commissies:

	Raad van Commissarissen	Audit- en Risicocommissie	Remuneratie-commissie	Selectie- en benoemingscommissie
M. Duvivier	Voorzitter	✓		✓
A.P. Schenk	✓	✓	✓	Voorzitter
drs. C.W. Gorter RA	✓	Voorzitter		
F. Wansink	✓	✓	Voorzitter	
Aantal vergaderingen 2015	4	4	2	3

Besluiten Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft in 2015 onder meer de volgende besluiten genomen en goedgekeurd:

- Voorstel aan de Ledenraad inzake goedkeuring jaarverslag 2014;
- Aanpassingen in de profielschetsen van de Raad van Commissarissen;
- Toepassing van de Governance Principles;
- Code Corporate Governance bij TVM;
- Reglement voorwetenschap en privétransacties;
- Begroting 2016;
- Meerjarenbegroting 2016-2018;
- Risicobereidheid 2016;
- Kapitaalbeleid 2016;
- Beleggingsbeleid 2016;
- Herverzekeringsbeleid 2016.

Educatie

In het kader van de Permanente Educatie (PE) zijn twee studiedagen georganiseerd voor de leden van de Raad van Commissarissen. De onderwerpen die aan de orde kwamen waren onder andere nieuwe (internationale) financiële ordening en beleggen door verzekeraars, dynamisch beleggingsbeleid, ontwikkelingen op de financiële markten, scenario's, vooronderstellingen en ALM, verdieping Financial reporting (IFRS en NL GAAP) verzekeringssector en de toepassing van Big Data. Alle leden van de Raad van Commissarissen hebben in 2015 deelgenomen aan het PE Deskundigheidsbevordering Verzekeraars bij Nyenrode Business Universiteit.

Zelfevaluatie

Eens in de drie jaar dient het eigen functioneren van de Raad van Commissarissen onder onafhankelijke begeleiding te worden geëvalueerd. De evaluatie van de Raad van Commissarissen heeft onder begeleiding van een extern bureau in 2015 plaatsgevonden. Hiernaast vindt jaarlijks een evaluatie zonder externe begeleiding plaats om onder andere de samenwerking binnen de Raad van Commissarissen en de samenwerking met de Raad van Bestuur te bespreken. Deze evaluatie heeft in april 2015 plaatsgevonden. De belangrijkste actiepunten die daaruit naar voren zijn gekomen zijn: meer aandacht voor innovatie en ICT als belangrijk strategisch instrument, het monitoren van de compliance van (nieuwe) wet- en regelgeving en het monitoren van de verdere ontwikkeling van het organisatie-model.

Commissies

De Raad van Commissarissen heeft drie vaste commissies ingesteld met ieder haar eigen aandachtsgebied.

Audit- en Risicocommissie:

In het schema hieronder weergegeven zijn zowel de reguliere als de onderwerpen van bijzondere aandacht opgenomen die in 2015 zijn behandeld. De belangrijkste daarvan zullen hieronder worden toegelicht.

Onderwerpen	Besproken	Bijzondere aandacht
Strategie	<ul style="list-style-type: none"> - Langetermijnplan 2025 (Stip op de Horizon 2025) - TVM meerjarenplan 2015-2017 - Programma TVM kompas - Strategische risicoanalyse 	
Governance	<ul style="list-style-type: none"> - Kwartaalrapportages Compliance - Klokkenluidersregeling/rapportage 	<ul style="list-style-type: none"> - Beoordeling positionering 2e en 3e lijn-functies - Reglement voorwetenschap en privétransacties - Gedragscode integriteit - Actualisering geschenkenbeleid
Financiële en overige performances	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarverslag - Jaarrekening - Kwartaalrapportages - Maandrapportages - Solvabiliteit - Actuarieel rapport incl. schadevoorziening - Kwartaalrapportages Actuarieel - Solvency II (preparatory) - ALM - Beleggingsportefeuille - Rendementsbewaking - Portefeuilleanalyse 	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling financiële markten en risicobudgetten
Risicomanagement	<ul style="list-style-type: none"> - Risicobereidheid - ORSA - Kwartaalrapportages Risk en Compliance - Kapitaalbeleid - Herverzekeringsbeleid - Beleggingsbeleid - Integriteitsrisicoanalyse - Non-financial risk report 	
Investerings, projecten en budgettering	<ul style="list-style-type: none"> - Resultaten en kostenontwikkeling - TVM kompas 	
Opzet en werking interne administratieve organisatie en controles	<ul style="list-style-type: none"> - Informatiebeveiliging en ICT - Risico-inventarisatie informatievoorziening TVM - Volmacht beheersing - Business continuïteitsplan - Penetratietest 	<ul style="list-style-type: none"> - Advieskwaliteit AOV - Sanctiewet - Risicobeheersing volmachtportefeuille

Onderwerpen	Besproken	Bijzondere aandacht
Solvency II	- Projectvoortgang (preparatoire fase) - Rapportages - Externe audit	
Internal audit	- Kwartaalrapportage IAD - Controleplan	- Actualisatie Auditstatuut en rapportages
Externe audit	- Audit serviceplan - Managementletter - Accountantsverslag - Overzicht dienstverlening - Audit TVM Belgium - Audit Wft staten	- Aanstellingsprocedure accountant
Toezichthouders	- Rapportages en follow-up Wft-staten	- Compliance
Fiscaliteit	- Jaarlijkse rapportage	- Horizontaal toezicht

De externe accountant is bij alle vergaderingen van de Audit- en Risicocommissie aanwezig, waarin onder andere het jaarverslag, het audit serviceplan, de managementletter en het accountantsverslag worden besproken.

In 2015 is doorlopend aandacht besteed aan de afwikkeling van het faillissement van Koops Furness n.v. in 2014. Door middel van een overeenkomst is gerealiseerd dat de lening van EUR 4,5 miljoen inclusief rente en kosten gedurende een aflossingsperiode zal worden terugbetaald.

Bijzondere aandacht heeft gekregen een aangifte van mogelijke fraude door TVM inzake een leverancier op basis van het protocol Verzekeraars en Criminaliteit. De kwestie wordt verder door het Openbaar Ministerie behandeld.

Er is bijzondere aandacht besteed aan de ontwikkeling van de financiële markten en de marktrisicolimiet voor het beleggingsbeleid. Doordat de koersen van aandelen fors stegen in de eerste helft van 2015, heeft TVM, om binnen de marktrisicolimiet te blijven, passende maatregelen getroffen. De Audit- en Risicocommissie heeft hierover een constructieve dialoog met de Raad van Bestuur gevoerd.

Solvency II is het nieuwe risicogebaseerde toezichtraamwerk voor verzekeraars dat per 1 januari 2016 in werking treedt. De Audit- en Risicocommissie heeft geconstateerd dat Coöperatie TVM U.A. alle nodige voorbereidingen heeft getroffen om hieraan te voldoen. Dit is tevens bevestigd door een onafhankelijke externe audit.

In 2015 is door de toezichthouder branchebreed aandacht besteed aan sanctiewetgeving. Dit heeft geleid tot verdere

aanscherping en verduidelijking over de naleving van de sanctiewetgeving.

Remuneratiecommissie:

De Raad van Commissarissen heeft een extern bureau opdracht gegeven de arbeidsvoorwaarden van de Raad van Bestuur te benchmarken. Dit heeft geleid tot een neerwaartse salaris aanpassing bij twee van de drie leden van de Raad van Bestuur. Tevens is de eindloonpensioenregeling vervangen door een geïndexeerde middenloonregeling.

Selectie- en Benoemingscommissie:

De Selectie- en Benoemingscommissie heeft in 2015 een kandidaat voorgesteld voor de vacature van de heer J.M.C. Emons. Op 10 maart 2016 zal naar verwachting de vacature worden ingevuld door de heer drs. T. Nabuurs. De heer Nabuurs vertegenwoordigt binnen de Raad van Commissarissen de leden van de Coöperatie TVM U.A.

Overige activiteiten Raad van Commissarissen

Regelmatig vindt overleg plaats tussen de voorzitter van de Raad van Commissarissen en de voorzitter van de Raad van Bestuur. Bij alle vergaderingen van de Ondernemingsraad is een lid van de Raad van Commissarissen aanwezig.

De leden van de Raad van Commissarissen zijn zeer betrokken bij TVM en geven daar blijk van door regelmatig aanwezig te zijn bij activiteiten van TVM, zoals de themabijeenkomsten en andere informele bijeenkomsten met de Ledenraad en de Dag van Veilig Transport | Ridders van de Weg.

Dankwoord

De Raad van Commissarissen spreekt haar dank uit aan de Raad van Bestuur en de medewerkers van TVM voor de geleverde inspanningen en het bereikte resultaat in het jaar 2015, alsmede voor de activiteiten gericht op het continu verbeteren van het klantbelang, en de continuering en groei van TVM.

Hoogeveen, 29 februari 2016

Namens de Raad van Commissarissen

Martin Duvivier
voorzitter

Bericht van de Raad van Bestuur

De Coöperatie TVM U.A. heeft het jaar 2015 afgesloten met een positief resultaat van € 8,5 miljoen, ten opzichte van € 19,4 miljoen in 2014. Naast het lager rendement op beleggingen is het resultaat ook beïnvloed door een toegenomen schadelast. De schaderatio steeg van 78,9% naar 83,5%. Het kostenpercentage is wederom afgenomen van 19,6% naar 19,4%. Daarmee is de combined ratio uitgekomen op 102,9% tegen 98,5% het jaar ervoor. De verdiende premie is met circa € 6,7 miljoen gestegen. Het Eigen vermogen steeg van € 301 miljoen naar € 310 miljoen. De solvabiliteitspositie van TVM blijft hiermee op een hoog peil. Het balanstotaal kwam uit op € 730 miljoen.

Bij het vervoer over de weg kunnen wij uit onze cijfers opmaken dat transporterend Europa wat betreft volume weer in de lift zit. Het aantal faillissementen van verzekerden in de TVM-portefeuille is laag en wij zien dat er naast vervangingsinvesteringen weer uitbreidingsinvesteringen plaatsvinden. Het toenemen van de vervoersbewegingen is gunstig voor de transportmarkt, maar heeft een keerzijde voor TVM. Meer vervoersbewegingen betekenen ook meer schade door ongelukken.

Premie-aanpassing

Voor de verzekeringsbranche zijn de kosten de afgelopen jaren aanzienlijk gestegen. Overheidstoezicht en wet- en regelgeving leiden ertoe dat verzekeraars met meer regels en eisen te maken krijgen. Dat brengt steeds meer uitgaven met zich mee, ook voor TVM. Een andere ontwikkeling is dat de gemiddelde schadeclaim steeds hoger wordt. Dit heeft vooral te maken met een toename van het aantal letselschaden en de stijging van loondoorbetaling en ziektekosten. Ook de gevolgen van toegenomen verkeersintensiteit (met meer kans op schade) en de gestegen kosten voor schadeherstel spelen een rol. De totale schadelasten zijn daardoor sterk toegenomen. Daarom was TVM genoodzaakt om per 1 januari 2016 premieaanpassingen door te voeren. Hierbij hebben we de premiestijging per relatie afhankelijk gemaakt van de verhouding tussen de premie en schade.

Ledenraad

Naast de jaarlijkse Algemene Vergadering (de ledenraadvergadering) in maart, is op 14 oktober 2015 een informele ledenraadbijeenkomst georganiseerd. Tijdens de bijeenkomst heeft de Raad van Bestuur uitgebreid gesproken met de Ledenraad over actuele thema's die spelen binnen TVM. Hierbij is gesproken over de ontwikkeling van een meerjarenvisie voor TVM (zogenaamde 'Stip op de Horizon'), de pilot Veilig rijgedrag, de BedrijfsautoRAI en de halfjaarcijfers van TVM.

Missie en visie

TVM streeft naar een heldere missie en visie om duidelijk te maken waarvoor zij staat. De missie en visie staan centraal bij alle activiteiten die TVM ontplooit en geven richting aan de strategische keuzes en toekomstperspectief voor klanten en medewerkers.

De missie van TVM is:

TVM maakt veilig transport mogelijk door risico's te onderkennen, te voorkomen of te verzekeren.

De visie van TVM is:

TVM is de Europese coöperatieve verzekeraar voor transport, logistiek, binnenvaart en automotive. Hierbij wordt TVM herkend en gewaardeerd als gespecialiseerde, innovatieve partner. Door samenwerking met klanten en stakeholders behoren onze leden tot de veiligste vervoerders van Europa.

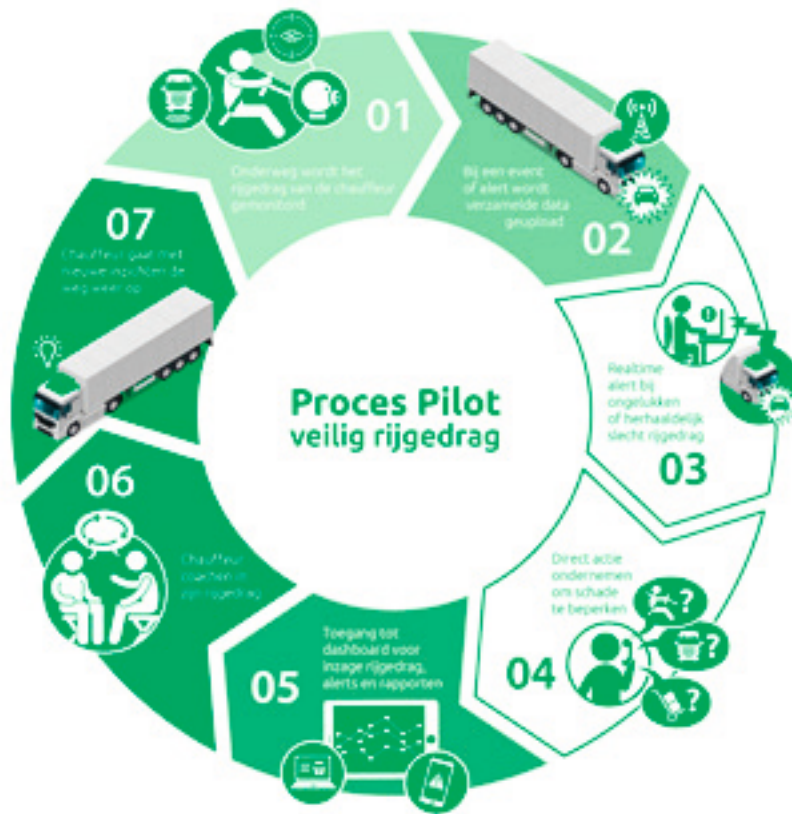
TVM zet in op transportveiligheid

Als marktleider op gebied van transportverzekeringen in Nederland en België ontplooit TVM diverse initiatieven om transport over weg en water veiliger te maken. Door te kiezen voor transportveiligheid zoekt TVM nadrukkelijk naar de verbinding met haar achterban en wil TVM nog meer van toegevoegde waarde zijn. Als coöperatie, samen met leden, brancheorganisaties, kennisinstellingen en overheid zet TVM ambitieus in bij het realiseren van de doelstelling om Nederland en België tot de veiligste transportlanden van Europa te maken. TVM verwacht dat investeren in transportveiligheid ook een positief effect zal hebben op het imago van de transportbranche, een van de belangrijkste economische sectoren in Nederland.

Daarbij heeft TVM zich de volgende doelstellingen gesteld:

1. TVM-leden behoren tot de veiligste vervoerders van Europa;
2. Nul verkeersslachtoffers bij transport over weg in 2020;
3. Relevante toegevoegde waarde leveren aan TVM-leden en de sector transport op het gebied van transportveiligheid.

Zo heeft TVM tijdens de BedrijfsautoRAI 2015 de pilot Veilig rijgedrag gelanceerd, een pilot gericht op transportveiligheid. Het hardware platform, een box die in de vrachtauto wordt gebouwd, meet alles wat er in en rond de vrachtauto gebeurt. In 2016 wordt een dergelijke box in 500 vrachtauto's ingebouwd. Met behulp van onder meer een 'forward facing'-camera en een eyetracker wordt vervolgens rijgedrag gemonitord. TVM werkt hierin nauw samen met Route42, die de hard- en software voor deze pilot heeft ontwikkeld. Tijdens Dakar in januari 2016 experimenteert TVM, wederom met Route42, met een waarschuwingssysteem dat klapbanden moet voorkomen.

Naast de pilot Veilig rijgedrag zijn ook spiegelaafstelplaatsen bij transportbedrijven aangelegd. TVM heeft, samen met een aantal transportondernemers, geconstateerd dat er nog te weinig aandacht is voor het juist afstellen van spiegels. De aanleg van spiegelaafstelplaatsen en de coaching van transportondernemers kan daaraan bijdragen. In 2016 volgt een verdere uitrol.

Ook intern binnen TVM is er aandacht voor transportveiligheid. In de zomer van 2015 hebben alle medewerkers van de TVM groep een sessie Veilig transport gevolgd. TVM initieert dit om intern meer bewustwording te creëren over de eigen rol in het verkeer.

TVM meerjarenplan 2015-2017

In 2014 heeft de Raad van Bestuur in samenspraak met de Ledenraad, Raad van Commissarissen en Directie het meerjarenplan voor 2015-2017 opgesteld. Hierbij kwam een analyse van de vaardigheden van TVM aan de orde, evenals de ontwikkelingen in de verzekeringssector en de klantgroepen waarin TVM actief is. Dit heeft geresulteerd in het TVM meerjarenplan 2015-2017 'Durf en discipline'. Het is een alomvattend beleidsplan voor de komende jaren. Na goedkeuring van dit beleidsplan door de Raad van Commissarissen heeft TVM het plan vertaald naar concrete initiatieven voor de komende jaren. Deze initiatieven zijn samengevoegd in het programma TVM kompas, zodat ze gecoördineerd tot uitvoering worden gebracht.

Het programma TVM kompas werkt met behulp van diverse sporen en raakt vrijwel alle facetten van de bedrijfsvoering van TVM. Deze sporen zijn: ontwikkeling van bedieningsconcepten, verbeteren van producten en processen, ICT-infrastructuur en mens en cultuur. Binnen het gehele programma is aandacht

voor overkoepelende thema's zoals digitale proposities, internationalisering, compliance en innovatie/cocreatie.

Door het realiseren van het TVM meerjarenplan 2015-2017 zal TVM nog beter in staat zijn de dienstverlening aan haar verzekerden en leden aan te laten sluiten bij de klantbehoeften en noodzakelijke wet- en regelgeving. Naast het TVM meerjarenplan 2015-2017 is gewerkt aan een meerjarenvisie richting 2025 om een gezamenlijk beeld te vormen van de 'Stip op de Horizon'.

Innovatie(beleid)

In het TVM meerjarenplan 2015-2017 'Durf en discipline' is onder andere benoemd dat innovatie één van de ontwikkelingen is waar TVM zich op gaat richten. Dit is nodig om onze positie als marktleider in de transportsector te behouden en daarbij onderscheidend te blijven. Onder andere technologische ontwikkelingen, veranderende verdienmodellen, dreiging van nieuwe concurrentie en veranderende eisen van toezichthouders creëren voor TVM de noodzaak om onze innovatiekracht te verhogen.

De titel van ons meerjarenplan geeft de uitdaging bij innovatie aan: een verzekeraar denkt vanuit risicobeheersing, terwijl innoveren risico's met zich meebrengt. Enerzijds zal TVM dus moeten durven innoveren, maar anderzijds met discipline het innovatieproces moeten doorlopen. Om hier invulling aan te geven is begin 2015 de functie van innovatiemanager ingericht en is innovatiebeleid vastgesteld.

TVM heeft een driedelig innovatiedoel uitgewerkt. Als eerste het ontwikkelen van innovaties op de korte termijn. Denk hierbij aan het ontwikkelen van nieuwe bedieningsconcepten,

producten, diensten en digitale proposities. Als tweede het vertalen van trends en ontwikkelingen op de langere termijn naar kansen en bedreigingen voor TVM. Denk hierbij aan trends als de zelfrijdende (vracht)auto, truck platooning, blockchain en Big Data. Tot slot, als derde, het verhogen van de innovatievaardigheden van de TVM-collega's en het creëren van een meer innovatieve cultuur.

In 2015 heeft dit onder andere geleid tot de keuze om de pilot Veilig rijgedrag op te starten. In deze pilot wordt nieuwe technologie ingezet om rijgedrag te monitoren en chauffeurs hierop te coachen (zie verder het thema transportveiligheid). Bij deze pilot werken wij samen met de startup Route42. Dergelijke samenwerkingsvormen zijn nieuw voor TVM, maar het geeft nieuwe energie en over en weer kunnen wij veel van elkaar leren.

Andere innovatietrajecten waar TVM zich in 2015 mee bezig heeft gehouden zijn het ontwikkelen van een nieuw bedieningsconcept voor de kleine transportbedrijven, het ontwikkelen van een app die inzage geeft in beschikbaarheid en veiligheid van parkeerplaatsen onderweg. Ook is in samenwerking met de overheid en Route42 gewerkt aan de klapbandproblematiek.

Daarnaast zijn wij in 2015 het interne programma 'Van container naar begrip' gestart. Dit betreft een interactief programma waarmee we onze medewerkers meer innovatiebewust maken door ze bekend te maken met innovatie als proces en de noodzaak ervan voor TVM. De medewerkers leveren vanuit de kennis van hun vakgebied, de sector en de klant weer input aan het programma zodat het een interactief geheel vormt.

In 2016 worden resultaten zichtbaar voor onze leden en blijven wij zowel intern als extern op zoek naar ideeën. Centraal staat hierbij het, in samenwerking met onze leden en andere stakeholders, realiseren van innovaties.

Internationale expansie

TVM is al vele jaren actief op de Belgische markt en heeft daar een uitstekende marktpositie weten te verwerven. Al een aantal jaar laten de Belgische activiteiten stevige groeicijfers zien, gecombineerd met een goed schadebeeld. In 2015 is de bruto-premie gestegen met 20% en het belang van België in de totale premie van TVM is toegenomen van 15% naar 17%.

Ook in de rest van Europa is TVM actief. De strategie van TVM is erop gericht dat Benelux-transportondernemers met een vestiging in het buitenland, kunnen rekenen op toegesneden verzekeringsproducten met dezelfde TVM-kwaliteit, waarbij onze actieve preventie en schade-expertise centraal staan.

Hierbij ontzorgen wij de ondernemer en heeft deze één aanspreekpunt bij vragen over dekking, maar ook in geval van schade.

Als onderdeel van de TVM meerjarenplan 2015-2017 is het strategische besluit genomen om ook verzekeringsproducten aan te bieden op de lokale verzekeringsmarkt in Duitsland en Polen. Hiermee is in 2015 een voorzichtige start gemaakt om praktijkervaring op te doen. In de jaren 2016-2018 zal de omvang van deze portefeuille aanzienlijk kunnen toenemen.

Wet- en regelgeving

De afgelopen jaren is de toezichtdruk van de wetgever en toezichthandhavers waaronder AFM en DNB voor de gehele verzekeringsbranche en dus ook voor TVM toegenomen.

Zo zijn er bij TVM naast algemene ook specifieke toezichts- onderzoeken geweest waaronder Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA), Sanctiewet, Volmachten, IT-self assessment en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Samen met de toezichthouders is vastgesteld dat verbeteringen op een aantal gebieden nodig zijn en TVM heeft inmiddels goede voortgang hierop gemaakt.

Integratie scheepvaartlabels

In 2012, respectievelijk 2013, hebben de scheepvaartverzekeraars Schepen Onderlinge Nederland (SON) en Noord Nederland Schepenverzekeringen (NNS) zich aangesloten bij de TVM groep. In gezamenlijk overleg hebben we vastgesteld dat de behoefte bestaat om beide scheepvaartlabels samen te voegen, zodat zij elkaar kunnen versterken om de dienstverlening aan de verzekerden nog verder te optimaliseren. Om ook de samenwerking met andere TVM-disciplines te versterken, is besloten om de samenvoeging op het hoofdkantoor in Hoogeveen te laten plaatsvinden. De verhuizing zal in april 2016 plaatsvinden.

Personeel

In het jaar 2015 is het aantal fte's toegenomen van 369 aan het begin van het jaar tot 387 ultimo 2015. Deze stijging kent een tweetal redenen. Enerzijds wordt de toename veroorzaakt door portefeuillegroei en een toenemend aantal schade-meldingen. Anderzijds hebben we geconstateerd dat een kwantiteits- en kwaliteitsimpuls nodig is door middel van specialistische functies op het gebied van wet- en regelgeving en automatisering.

Het ziekteverzuim, exclusief graviditeit, is met 4,0% hoger dan vorig jaar als gevolg van een aantal lang verzuimdossiers.

TVM streeft naar het bevorderen van de gezondheid van medewerkers en ontplooit hiervoor verschillende initiatieven, zoals bijvoorbeeld een fitheidstest en het faciliteren van een sportschoolabonnement.

Verbinding met de samenleving

Coöperatiebeleid

Het ontstaan van TVM

TVM verzekeringen is in 1962 opgericht door een aantal vervoerders. Betrokken transportondernemers besloten toen tot de oprichting van een eigen onderlinge verzekeraar. Dat was in die tijd hard nodig, omdat de andere verzekeringsmaatschappijen de transportsector links lieten liggen. Deze leden legden ieder een deel van het waarborgkapitaal in, om op die manier samen de risico's te kunnen dragen. Hier ontleent TVM zijn bestaansrecht aan. Daar zijn we trots op en daarom is dit ontstaan symbolisch verwerkt in het logo van TVM. In het logo staan twee mensfiguren die 'elkanders lasten dragen'.

Nog maar enkele jaren geleden was de coöperatie nog een relatief onbekende ondernemersvorm die vooral bekend was in de agrarische sector. Inmiddels is dat, mede door de crisis, aanzienlijk veranderd. Coöperatief ondernemen sluit goed aan bij de huidige tijdgeest waarin duurzaamheid en oog voor de lange termijn belangrijker zijn dan winst op de korte termijn. Door de coöperatie die TVM is, staat duurzaam ondernemerschap met een langetermijnvisie centraal in het hele denken en doen van TVM. De verzekerden van TVM kunnen via hun deelname aan de Ledenraad een actieve en betrokken rol spelen in

het bepalen van het beleid van de TVM groep. Daarnaast zijn twee van de vijf commissarissen afkomstig uit de ledenkring. Op dit moment is er één positie vacant, waarbij het voornemen is de heer drs. T. Nabuurs voor deze positie te benoemen.

De Ledenraad van TVM

De Ledenraad vormt een evenwichtige afspiegeling van het ledenbestand en vormt een klankbord voor de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen bij het ontwikkelen van het beleid. De belangen van ieder lid zijn in de Ledenraad vertegenwoordigd, zowel kleine vervoerders, grote internationale transportondernemers evenals ondernemers in de binnenvaart en automotive branche. Door de samenwerking en overlegstructuur tussen de Raad van Bestuur, Raad van Commissarissen en de Ledenraad is een grote betrokkenheid van en met de leden van TVM gegarandeerd.

De Ledenraad:

- Vormt een klankbord voor de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen als het gaat om het ontwikkelen van het beleid;
- Benoemt de leden van de Raad van Commissarissen;
- Stelt de jaarrekening vast;
- Verleent decharge voor het beleid van de Raad van Bestuur en het toezicht van de Raad van Commissarissen.

Het lidmaatschap

Het lidmaatschap van de Coöperatie TVM U.A. is kosteloos en staat open voor alle in Nederland gevestigde zakelijke verzekeringsnemers van TVM verzekeringen N.V. die direct of indirect (uitgezonderd volmachten) één of meerdere verzekeringsproducten van TVM verzekeringen N.V. afnemen. Lidmaatschap kan alleen worden aangevraagd als dit uitdrukkelijk in de verzekeringsovereenkomst staat vermeld. Het lidmaatschap heeft voor de leden de volgende voordelen:

- Leden hebben via de Ledenraad en de Raad van Commissarissen inspraak in en invloed op het beleid van de Coöperatie TVM U.A.;
- Leden ontvangen vier keer per jaar het ledenmagazine TVM Actueel. Hierin staan actuele ontwikkelingen in de branche én bij branchegenoten centraal;
- Leden kunnen deelnemen aan het TVM veiligheidsplan met daarin een aantal interessante diensten als Ridders van de Weg en de TVM transportdagen;
- Leden ontvangen uitnodigingen voor diverse ledenbijeenkomsten, zoals de jaarvergadering maar ook ledendagen en seminars. Daarmee krijgen zij toegang tot interessante netwerken waar men vakgenoten treft en waar gelegenheid is voor het opdoen én delen van kennis en inspiratie.

Voorop staat het belang van de leden-verzekerden in de branche. Daarom vindt TVM de dialoog met haar leden erg belangrijk. Die dialoog komt op verschillende manieren tot stand bijvoorbeeld door de intensieve contacten met de Ledenraad maar ook via het klantenpanel van TVM.

Klantenpanel TVM next generation

Het klantenpanel TVM next generation is een ondernemersnetwerk van leden tot 45 jaar, die elkaar enkele malen per jaar ontmoeten. Verschillende thema's en vraagstukken in transport en logistiek worden in dit panel met elkaar gedeeld. De kennis en ervaring van deze leden gebruikt TVM weer in haar dienstverlening en productassortiment. Maar ook andersom; de kennis binnen TVM over verschillende thema's wordt met de leden gedeeld. Waardevol voor interessante dialogen en kennisvergroting.

MVO-beleid

De coöperatieve structuur van TVM vormt de basis voor de activiteiten die TVM als verzekeraar ontplooit. Samen met haar leden kijkt TVM naar de langetermijnstrategie. Duurzaam ondernemen is daar onlosmakelijk mee verbonden. Dat is ook de reden dat TVM een eigentijds plan omtrent Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) heeft ontwikkeld. Als verzekeraar heeft TVM oog voor het effect van haar activiteiten op het milieu (planet). Daarbij wordt gekeken naar financiële doelstellingen (profit) waarbij TVM geen winstoogmerk heeft, maar wel solvabel moet zijn. Daarnaast houdt TVM rekening met de menselijke aspecten binnen en buiten het bedrijf (people). Deze drie zaken wil TVM in balans houden met een meer structurele, meerjarige aanpak.

TVM heeft de inhoud van haar MVO-beleid vorm gegeven aan de hand van een model. Dit model bestaat uit vier MVO-kwadranten waarbinnen wordt beschreven hoe TVM aan het economisch en maatschappelijk verkeer deelneemt (zie figuur 1).

Verantwoord verzekeren

Verantwoord verzekeren raakt vooral MVO-gerelateerde aspecten als integriteit en ethiek, zorgplicht en transparantie, solidariteit, preventie en de vastlegging daarvan in gedragscodes. Het verankeren van integriteit en ethiek in de kernprocessen heeft door de Gedragscode Verzekeraars een extra accent gekregen. Zorgplicht en transparantie zijn kernbegrippen in de Wet op het financieel toezicht (Wft). Verzekeraars en dus ook TVM kunnen evenwel verder gaan dan de Wft voorschrijft. Het organiseren van solidariteit en het bevorderen van preventie behoren ons inziens tot de kerntaken van verzekeraars.

Ontwikkelingen op het vlak van verantwoord verzekeren betreffen ook het steeds transparanter en duidelijker communiceren richting klanten over verzekeringsproducten. In dat kader is het Keurmerk Klantgericht Verzekeren relevant, een keurmerk dat vanaf 2011 aan TVM verzekeringen is toegekend. Het Keurmerk Klantgericht Verzekeren staat voor de kwaliteit van dienstverlening en klantgerichtheid van een verzekeraar. Zo heeft een verzekerde de zekerheid dat TVM zijn beloften nakomt en dat TVM staat voor een hoogwaardige kwaliteit van dienstverlening. De waardering van onze klanten blijkt ook uit het klanttevredenheidsonderzoek met cijfers variërend van 7,6 tot 8,3 afhankelijk van het distributiekanaal.

Rol	Verzekeraar	Belegger
MVO-dimensie	<i>Verantwoord verzekeren</i>	<i>Verantwoord beleggen</i>
Rol	Organisatie	Actor in de samenleving
MVO-dimensie	<i>Verantwoorde bedrijfsvoering</i>	<i>Maatschappelijk betrokken ondernemen</i>

TVM kernwaarden

Betrouwbaar

Betrokken

Figuur 1: MVO-kwadranten van een verzekeraar

Verantwoord beleggen

Verantwoord beleggen gaat over het integreren van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de belegger in de beleggingsstrategie. Die strategie kan betrekking hebben op aandelen, vastrentende waarden, vastgoed en projecten. TVM houdt bij het beleggen van het vermogen rekening met de geldende gedragscodes en belegt niet in ondernemingen die maatschappelijk onverantwoord handelen. Zo heeft TVM er voor gekozen om bepaalde categorieën beleggingen, bijvoorbeeld de wapenindustrie, uit te sluiten.

TVM maakt onderscheid tussen discretionaire beleggingen en beleggingen in beleggingsfondsen. Voor de eerste variant kan TVM direct invloed uitoefenen op de samenstelling van de portefeuille. Voor de tweede variant kan TVM indirect invloed uitoefenen door op basis van de prospectus vast te stellen in hoeverre een fonds voldoet aan de door TVM gestelde eisen aan duurzaamheid.

TVM conformeert zich aan de Code Duurzaam Beleggen, waarin onder andere is afgesproken dat de leden van het Verbond van Verzekeraars de Principles of Responsible Investment (PRI) naleven. Deze PRI zijn net als de Principles of Sustainable Insurance opgesteld in opdracht van het United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI).

De PRI bestaat uit de volgende zes principes:

1. Wij integreren sociale, milieu- en governance-kwesties in beleggingsanalyse en -besluitvorming;
2. Wij zijn actieve eigenaren en integreren sociale, milieu- en governance-aspecten in ons beleid en in de uitvoering als eigenaar;
3. Wij geven een passende toelichting over sociale, milieu- en governance-kwesties bij entiteiten waarin wij beleggen;
4. Wij promoten acceptatie en implementatie van de PRI in de financiële industrie;
5. Wij werken samen om onze effectiviteit te verbeteren bij de implementatie van PRI;
6. Wij rapporteren over onze activiteiten en voortgang bij de implementatie van PRI.

Voor beleggingen waarover TVM niet zelf het beheer voert, spant TVM zich in om te bewerkstelligen dat de externe vermogensbeheerders en portefeuillemanagers verantwoord beleggen. Al deze partijen hebben de PRI ondertekend en verklaren daarmee volgens deze principes te werken.

Jaarlijks maakt TVM een analyse van de beleggingsportefeuille, waarin onderzocht wordt of ondernemingen, die voorkomen

op een zwarte lijst opgesteld door Sustainalytics, binnen de beleggingsportefeuille voorkomen. Op basis van de uitkomsten wordt besloten of beleggingen in deze ondernemingen voldoen aan de uitgangspunten van TVM.

Verantwoorde bedrijfsvoering

Verantwoorde bedrijfsvoering omvat twee categorieën MVO-activiteiten: bedrijfsinterne milieuzorg en goed werkgeverschap.

Bedrijfsinterne milieuzorg

Dit omvat allerlei milieugerelateerde activiteiten, zoals duurzaam inkopen en gebruiken. TVM houdt bij haar inkoopbeslissingen, naast de kosten en kwaliteit, rekening met de milieu- en sociale aspecten van de aan te schaffen producten en diensten. Te denken valt aan inkoop van kantoorartikelen, cartridges, papier, drukwerk, catering, etcetera. De belangrijkste duurzaamheidsuitdaging zit in vermindering van het papier- en energiegebruik. Enkele voorbeelden zijn zonnepanelen en ledverlichting die worden ingezet. In het TVM meerjarenplan 2015-2017 zijn doelstellingen opgenomen met betrekking tot de digitalisering van informatiestromen. Ook de wijze waarop leveranciers omgaan met duurzaamheid wordt steeds belangrijker. TVM heeft daartoe criteria opgesteld waaraan leveranciers moeten voldoen.

Deelname aan Lean and Green programma

Lean and Green is een stimuleringsprogramma voor bedrijven en overheid. De focus ligt op duurzame mobiliteit. Als een organisatie met een plan van aanpak kan aantonen dat zij 20% CO₂-reductie kan behalen in vijf jaar tijd, komt zij in aanmerking voor de Lean and Green Award. TVM heeft aangetoond dat zij deze reductie haalt in vijf jaar tijd, specifiek voor personenmobiliteit, en heeft daarom de Lean and Green Award hiervoor ontvangen. In het MVO-beleid heeft TVM doelstellingen geformuleerd over mobiliteit. Zo wil TVM het aantal vervoerskilometers verminderen. De inzet van elektrische auto's en de invoering van thuiswerkbeleid dragen daar aan bij. Ook het verduurzamen van het leasewagenpark ondersteunt de doelstelling, door bijvoorbeeld alleen zuinige leaseauto's in te zetten.

Goed werkgeverschap

Dit komt in diverse activiteiten tot uitdrukking. Momenteel staat bij TVM Het Nieuwe Werken, opleidingen en mobiliteit in de belangstelling. TVM rust medewerkers uit met kennis en vaardigheden, zodat ze hun werk goed kunnen doen, bevlogen zijn en mobiel blijven. TVM betaalt en stelt tijd beschikbaar voor de opleidingen en examens in het kader van het Wft

vakbekwaamheidstelsel. Dit geldt zowel voor medewerkers met een adviesfunctie die deze examens met goed gevolg moeten afleggen om hun functie te mogen uitoefenen, als ook voor medewerkers die niet verplicht zijn deze opleiding te doorlopen. Als verzekeringsspecialist vindt TVM het belangrijk dat haar medewerkers zich blijven ontwikkelen met kennis en vaardigheden. TVM bevordert op die manier de interne mobiliteit.

TVM besteedt aandacht aan duurzame inzetbaarheid. Werk maken van vitaliteit en ontwikkeling van medewerkers zorgt voor meer werkplezier, minder ziekteverzuim en betere prestaties. Daar draait het om bij duurzame inzetbaarheid. Door tijdig aandacht te besteden aan vitaliteit en professionele ontwikkeling, worden de kansen vergroot dat medewerkers duurzaam inzetbaar zijn én blijven. TVM vindt het belangrijk om actief mee te denken in vraagstukken rondom de balans tussen werk en privé. In dat kader biedt TVM als werkgever haar medewerkers een flexibele verlofregeling aan. Jaarlijks kunnen mensen kiezen of ze meer of minder uren per week willen werken en hoe ze hun eventuele verlof willen inzetten.

Vanuit goed werkgeverschap vindt TVM het belangrijk om talentvolle, enthousiaste medewerkers aan te trekken en te behouden. Iedere twee jaar wordt een onderzoek onder medewerkers uitgevoerd waaruit speerpunten uit het personeelsbeleid naar voren komen. Het onderzoek van 2015 leverde een rapportcijfer op van 7,2 voor de tevredenheid over het werken bij TVM. Tevens kent TVM een gestructureerd proces voor functiebeoordeling en loopbaanontwikkeling (PVB-cyclus).

Actor in de samenleving

TVM wil als maatschappelijk betrokken organisatie een bijdrage leveren aan positieve maatschappelijke ontwikkelingen. TVM ondersteunt hiertoe enkele landelijke en lokale initiatieven met een financiële bijdrage of door inzet van medewerkers. In de rol van maatschappelijk betrokken organisatie heeft TVM op 6 december 2012, de dag dat TVM 50 jaar bestond, een stichting opgericht: de TVM Foundation.

TVM foundation

Vanaf 2013 wordt door TVM jaarlijks een donatie aan deze foundation gedaan. Met het beschikbaar stellen van deze middelen wil TVM bijdragen aan een duurzame verbetering van de maatschappelijke, sociaal economische omgeving in Nederland. Kortom, de leefbaarheid in de buurt, in een dorp of stad verbeteren. Zowel leden als medewerkers van leden en medewerkers van TVM kunnen een projectaanvraag doen voor een bijdrage aan een binnen de doelstellingen vallend project. Juist omdat TVM als coöperatie er voor en door haar leden is,

TVM FOUNDATION

FACTS & FIGURES

IN 2015
TOTAAL UITGEKEERD
50.000
AAN 22 INITIATIEVEN

OPGERICHT 6 DEC.

53

PROJECTEN
ONDERSTEUND
VANAF OPRICHTING

hebben diezelfde leden een actieve rol bij het verdelen van de bijdragen naar diverse maatschappelijke initiatieven. Het bestuur onder voorzitterschap van voormalig staatssecretaris de heer Atsma komt twee keer per jaar bij elkaar om aanvragen te bespreken. In 2015 konden maar liefst 22 initiatieven rekenen op financiële ondersteuning van in totaal € 50.000. Voor meer informatie kijk op www.tvmfoundation.nl

Daarnaast is TVM partner van MVO Nederland, de nationale kennis- en netwerkorganisatie voor MVO.

Slotbeschouwing

Als coöperatieve verzekeringsmaatschappij heeft TVM geen aandeelhouders voor wie zij winstmaximalisatie moet nastreven. Winst staat bij TVM ten dienste van de continuïteit van de organisatie en van haar verzekerden. TVM moet uiteraard wel voldoen aan de wettelijk voorgeschreven solvabiliteits-eisen uit de Wft. TVM voldoet ultimo 2015 ruimschoots aan deze eisen. Vanaf 1 januari 2016 zijn de nieuwe solvabiliteits-eisen van Solvency II van kracht. Ook aan deze normen voldoet TVM: de SCR bevindt zich ruimschoots boven de 200%.

Vanaf haar oprichting in 1962 heeft TVM zich continu ingespannen voor een goede dienstverlening aan haar verzekerden. Deze kwaliteit wordt gewaardeerd door onze verzekerden en wordt bevestigd door uitstekende beoordelingen in klanttevredenheidsonderzoeken. TVM heeft hiermee een solide basis gelegd voor haar toekomst. In de komende jaren zal TVM zich, daar waar nodig, onverminderd blijven inspanssen voor haar verzekerden en zich verder verbeteren.

Het resultaat na belastingen bedraagt € 8,5 mln en is conform statutaire bepaling ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Voor 2016 wordt circa 8% groei van de premie-inkomsten verwacht, die voornamelijk zal worden gerealiseerd door onze internationale activiteiten. Daarnaast is de verwachting dat het aantal schaden zal toenemen als gevolg van aantrekkende economische activiteiten.

Het aantal medewerkers zal in 2016 stijgen door een autonome groei van het werkaanbod, inzet voor het programma TVM kompas en verdere specialistische functies op het gebied van automatisering en wet- en regelgeving.

Het jaar 2015 is een dynamisch jaar geweest van grote inspanning op vele gebieden, waarbij een groot beroep is gedaan op de inzet en flexibiliteit van onze medewerkers. Het is dan ook volledig op zijn plaats iedereen die bij TVM werkt hartelijk te bedanken. De sterke toewijding en grote betrokkenheid van medewerkers en leden vormen een goede basis om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien.

Hoogeveen, 29 februari 2016

Namens de Raad van Bestuur

Arjan Bos
voorzitter/CEO

De Raad van Bestuur

(v.l.n.r.): D.J. Klein Essink RA (CFO), mr. A.P.J.C. Bos (CEO), H. Stroeve (COO)

Bijlage bij de jaarrekening

Gegevens en nevenfuncties Raad van Commissarissen

Naam de heer M. Duvivier
Geboortedatum en –plaats 25-01-1958 te Amsterdam
Benoemd per 2014
Nationaliteit Nederlandse
Nevenfuncties Voorzitter Raad van Commissarissen Loyalis N.V.
Eigenaar van Gramercy (strategisch marketingadvies)

M. Duvivier,
voorzitter

Naam de heer A.P. Schenk
Geboortedatum en –plaats 01-11-1963 te Dordrecht
Benoemd per 2006, herbenoemd in 2014
Nationaliteit Nederlandse
Nevenfuncties Directeur en eigenaar van Schenk Papendrecht B.V.

A.P. Schenk,
vicevoorzitter/
secretaris

Naam mevrouw drs. C.W. Gorter RA
Geboortedatum en –plaats 21-02-1963 te Wijdenes
Benoemd per 2014
Nationaliteit Nederlandse
Nevenfuncties Carin Gorter Advies en Toezicht

drs. C.W. Gorter RA,
lid

Naam de heer F. Wansink
Geboortedatum en –plaats 15-06-1954 te Deventer
Benoemd per 2014
Nationaliteit Nederlandse
Nevenfuncties Voorzitter Raad van Commissarissen DAS Holding N.V.
Lid Raad van Commissarissen en Audit-commissie
CED Holding B.V.

F. Wansink
lid

Rooster van aftreden

Lid Raad van Commissarissen	Gekozen	2015	2016	2017	2018
M. Duvivier	2014				H
A.P. Schenk	2006				A
drs. C.W. Gorter RA	2014				H
F. Wansink	2014				H

G = Gekozen H = Herkiesbaar A = Aftredend

Gegevens en nevenfuncties Raad van Bestuur

Naam **mr. A.P.J.C. Bos**
Functie Voorzitter Raad van Bestuur Coöperatie TVM U.A.
Geboortedatum en –plaats 04-12-1968 te Goes
Benoemd per 2001
Nationaliteit Nederlandse
Nevenfuncties Voorzitter dagelijks bestuur TT Circuit Assen
Lid van het algemeen bestuur Ubbo Emmius fonds (RUG)

**mr. A.P.J.C. Bos,
CEO**

Naam **D.J. Klein Essink RA**
Functie Lid Raad van Bestuur Coöperatie TVM U.A.
Geboortedatum en –plaats 11-10-1961 te Wageningen
Benoemd per 2006
Nationaliteit Nederlandse
Nevenfuncties Lid Raad van Commissarissen Rendo Holding N.V.

**D.J. Klein Essink RA,
CFO**

Naam **H. Stroeve**
Functie Lid Raad van Bestuur Coöperatie TVM U.A.
Geboortedatum en –plaats 15-12-1962 te Staphorst
Benoemd per 2001
Nationaliteit Nederlandse
Nevenfuncties -

**H. Stroeve,
COO**

Spurrinnen

↑1.5km↑

Risicobeheersing

Algemeen

De Raad van Bestuur ziet het beheersen van bedrijfsprocessen als een kritische succesfactor voor het bieden van zekerheid gericht op de lange termijn aan zowel verzekerden, medewerkers als andere belanghebbenden van TVM. De Raad van Bestuur aanvaardt de volledige verantwoordelijkheid voor de opzet, bestaan en werking van de TVM risicobeheersings- en controlesystemen.

De risicobeheersings- en controlesystemen zijn opgezet volgens vijf verdedigingslijnes. De eerste linie wordt gevormd door de verkoop-, verzekerings- en schadebehandelingsafdelingen. Deze afdelingen hebben veelvuldig contact met verzekerden van TVM en hun tegenpartijen en zijn de eerst aangewezenen om risico's te signaleren en te beheersen. De tweede verdedigingslinie wordt gevormd door de afdelingen Riskmanagement, Actuariat en Compliance. TVM kent een Risk Committee dat het geheel aan risico's binnen de verzekeraar overziet en de consistentie van het risicobeheer bewaakt. TVM beschikt over de afdeling Internal Audit, die de derde verdedigingslinie vormt. Deze afdeling beoordeelt en houdt toezicht op het functioneren van de risicobeheersings- en controlesystemen. De interne auditfunctie vormt samen met de riskmanagement-, actuariële en compliancefunctie de vier keyfuncties van de risicobeheersings- en controlesystemen. De vierde verdedigingslinie wordt gevormd door de externe accountant. De Raad van Commissarissen vormt de vijfde verdedigingslinie.

Risicomanagementfunctie

TVM heeft de risicomanagementfunctie vormgegeven met een risk manager en een Risk Committee. De organisatorische inbedding van deze functie is zodanig dat zij objectief en onafhankelijk haar taken kan uitvoeren. Dit betekent in ieder geval dat zij zonder invloed van andere functies haar bevindingen rechtstreeks kan rapporteren aan de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen. De risicomanagementfunctie ondersteunt de organisatie bij het effectief uitvoeren van het risicomanagement. Dit gebeurt onder meer door het zorgen voor een gedocumenteerd risicomanagementsysteem en de periodieke evaluatie hiervan. De uitgangspunten en opzet van dit systeem zijn vastgelegd in het beleidsplan risk management.

Het Risk Committee bestaat uit de COO, de risk manager, directeurs van elke portefeuille en van TVM Belgium en de manager compliance. Het Risk Committee is verantwoordelijk voor de coördinatie van het ORSA-proces, -rapportage en medeverantwoordelijk voor het monitoren van risico's. Om te

oordelen over het actuele risicoprofiel wordt gebruik gemaakt van de risicobereidheid. Voorts is een risico-dashboard ontwikkeld, gevuld met Key Risk Indicators (KRI's). Met dit dashboard kan de risicomanagementfunctie vrijwel continu de kritieke risico's volgen. Het dashboard wordt zo veel mogelijk geautomatiseerd. Het doel is mede in staat te zijn tussentijds de solvabiliteits eis 'Solvency Capital Requirement' (SCR) in te schatten. Ook kunnen afwijkingen worden gesignaleerd in het risicoprofiel, wat een trigger is voor het gedetailleerd berekenen van de SCR. Afwijkingen van het gewenste profiel worden door de risk manager aan de Raad van Bestuur gerapporteerd, die vervolgens de Raad van Commissarissen informeert. Tevens is een escalatielijng ingericht naar de Raad van Commissarissen.

De uitvoering van de risicomanagementfunctie is onderworpen aan een onafhankelijke toetsing door de interne auditfunctie. Deze toetsing heeft mede tot doel de werking van de risicomanagementfunctie vast te stellen en een onaanvaardbare vermenging van uitvoerende en toezichhoudende taken van de risicomanagementfunctie te voorkomen.

Risicobereidheid

TVM heeft als onderdeel van het risicomanagementbeleid haar risicobereidheid (risk appetite) geformuleerd. De risicobereidheid is opgebouwd uit een risicovoorkeur en een risicotolerantie en kent risicolimieten. De risicobereidheid is het niveau van risico dat TVM bereid is te nemen om haar doelstellingen te verwezenlijken. Het klantbelang staat hierbij centraal. De verschillende aspecten daarvan zijn terug te vinden binnen de vier kernwaarden: betrokken, betrouwbaar, deskundig en ondernemend. TVM heeft voor elk van deze vier kernwaarden indicatoren vastgelegd om de kernwaarden zichtbaar te maken. De risicobereidheid is vastgelegd als een grenswaarde voor deze indicatoren en wordt vastgelegd in het 'risk appetite statement'. Dit document wordt in concept opgesteld door het Risk Committee, ter ondersteuning van de Raad van Bestuur. Het Risk Committee adviseert hiermee de Raad van Bestuur over mogelijke risicomaatstaven en relevante risicolimieten. Het risk appetite statement is het mandaat waarbinnen de Raad van Bestuur de vrijheid heeft beleidskeuzes te maken om invulling te geven aan de strategie. De Raad van Commissarissen keurt vooraf het risk appetite statement goed en beoordeelt achteraf of de door de Raad van Bestuur aangegane risico's passen binnen de risicobereidheid. De risk manager signaleert voorgenomen beleidskeuzes die buiten de risicobereidheid vallen en rapporteert deze aan de Raad van Bestuur, waarbij een escalatielijng is ingericht naar de Raad van Commissarissen.

Een belangrijke maatstaf voor de risicobereidheid is het budget

dat beschikbaar wordt gesteld aan de belangrijkste risico's. TVM maakt hiervoor onderscheid naar het verzekeringstechnisch risico en het marktrisico. Deze budgetten worden jaarlijks vastgesteld en geven het bedrag weer dat TVM bereid is maximaal eens in de 200 jaar te verliezen. Hierbij is aansluiting gezocht bij het standaardmodel van Solvency II. De omvang van deze risicobudgetten is een uitgangspunt voor het bepalen van het herverzekeringsbeleid en het beleggingsbeleid. Het resterende kapitaal dient voor het afdekken van overige risico's en voor de continuïteit van TVM op lange termijn, passend bij de coöperatieve gedachte. De risicobudgetten zijn vastgelegd in het kapitaalbeleid en zijn zodanig vastgesteld dat de streefwaarde van de solvabiliteit niet in gevaar komt.

Risicobeheersing

Een belangrijk instrument voor risicobeheersing is de zogenoemde 'Own Risk and Solvency Assessment' (ORSA). Bij het uitvoeren van een ORSA, de eigen beoordeling van risico en solvabiliteit, neemt de Raad van Bestuur de verantwoordelijkheid om risico, kapitaal en rendement gezamenlijk te beschouwen in de context van de eigen bedrijfsstrategie voor de bedrijfsplanperiode. Vanaf 2014 is een jaarlijkse ORSA verplicht, die onder de naam Eigen Risicobeoordeling (ERB) in de Wft is opgenomen. In december 2015 heeft TVM het verslag van het ORSA-proces zoals dat in 2015 is doorlopen, ingediend bij De Nederlandsche Bank.

Het ORSA-proces is cyclisch en wordt jaarlijks doorlopen. TVM voert het ORSA-proces uit in de volgende acht onderdelen:

1. Vaststellen missie en visie;
2. Vaststellen risk appetite statement;
3. Vaststellen strategie en doelstellingen;
4. Uitvoeren risico-inventarisatie;
5. Opstellen scenario's, (reverse) stresstesten en managementacties;
6. Vaststellen kapitaalbehoefte en financiering (kapitaalbeleid);
7. Beoordelen standaardmodel voor de solvabiliteitseis SCR (Solvency Capital Requirement);
8. Herbeoordelen strategie en monitoring van de kapitaals- en voorzieningenvereisten.

In dit onderdeel van het jaarverslag lichten wij graag de onderdelen 4, 5, 6 en 8 toe.

Uitvoeren risico-inventarisatie

De (strategische) risico-inventarisatie heeft als doel het onafhankelijk inventariseren en meten van risico's rond strategische

doelstellingen en het oordelen over deze risico's ten behoeve van de strategievorming door de Raad van Bestuur. De inventarisatie stelt de Raad van Bestuur in staat te beslissen welke (aanvullende) beheersmaatregelen genomen moeten worden. Het rapport verbindt de risico's van TVM aan de strategie, zodanig dat deze zo nodig bijgesteld kan worden. De risico-inventarisatie geeft per risico een kans en een impact, op een vooraf vastgestelde schaal.

Strategische doelstellingen worden uitgewerkt naar tactisch niveau. De tactische risico-inventarisatie benoemt (aanvullende) beheersmaatregelen en risico's die op directieportefeuilleniveau doelstellingen bedreigen.

Op operationeel niveau worden jaarlijks risico-analyses uitgevoerd voor de primaire processen. Dit zijn Verkoop (direct en indirect, intermediair en volmachten), Acceptatie en beheer (polis wijzigingen, prolongaties, portefeuille beheer en debiteurenbeheer) en Schade (schadebehandeling en -betaling). Hierbij wordt de COSO-methode gehanteerd.

Naast de primaire processen worden de financiële en ICT-risico's geanalyseerd en wordt beoordeeld of de getroffen maatregelen toereikend zijn. Voor de ICT-omgeving worden de risico's jaarlijks beoordeeld en in samenspraak met gespecialiseerde partijen wordt beoordeeld of alle risico's in beeld zijn en of de genomen maatregelen toereikend zijn. Gesignaleerde risico's worden waar mogelijk continu gemonitord met specialistische tools. Dit levert eens per kwartaal een securityrapportage op, die beoordeeld wordt door de securitymanager en de directeur informatievoorziening.

Opstellen scenario's, (reverse) stresstesten en managementacties

Scenarioanalyse is een techniek voor het inschatten van de impact van een combinatie van factoren op het realiseren van de strategie, waarbij stresstesten een extreme vorm van scenarioanalyse zijn. Stresstesten moeten zwaar genoeg zijn om de grenzen van de SCR/MCR (Minimal Capital Requirement) te overschrijden. De scenario's moeten dynamisch en toekomstgericht zijn en het gelijktijdig optreden van gebeurtenissen in zich hebben. De plausibiliteit van bestaande en toekomstige risicomitigatie wordt in elk scenario beoordeeld.

Het basisscenario is de uitkomst van het middellangetermijnplannings (MTP) proces, de TVM-budgetcyclus, die een periode van 3 jaar beslaat. In dit proces wordt de meerjarenbegroting opgesteld. Alternatieve scenario's worden samengesteld uit een aantal risico's uit de risico-inventarisaties. Elk scenario gaat uit van het basisscenario, waar zich echter meerdere

risico's minifesteren. Het Risk Committee stelt de scenario's op, als voorstel aan de Raad van Bestuur die deze goedkeurt. De riskmanagementfunctie bepaalt de impact op de balans en resultatenrekening per scenario, waar mogelijk kwantitatief met behulp van simulatietechnieken.

Reverse stresstesten worden gebruikt om te onderzoeken wat er moet gebeuren om het voortbestaan van TVM te bedreigen. Reverse stresstesten bestaan uit het analyseren van een scenario of combinatie van scenario's die het voortbestaan van TVM bedreigen, als ook het inschatten van de waarschijnlijkheid van de realisatie van zulke scenario's. In 2015 is voor het opstellen van scenario's een techniek gebruikt, waarbij externe creativiteit en kennis gecombineerd is met interne verzekeringsexpertise, wat heeft geleid tot een aantal zeer diverse, maar niet uit te sluiten toekomstscenario's. Elk scenario uit de scenarioanalyse en de reverse stresstest, wordt voorzien van acties die TVM voorbereidt voor dat scenario. Per managementactie wordt aangegeven of daarop geanticipeerd dient te worden. Ook de risico-inventarisatie leidt tot managementacties. Per geïdentificeerd risico geeft de Raad van Bestuur aan welke acties het onderneemt mocht de risicobeheersing niet afdoende zijn gezien de risicobereidheid. Deze kunnen zijn: risico's accepteren, mitigeren, overdragen of vermijden.

Kapitaalbeleid

Als onderdeel van de ORSA wordt het kapitaalbeleid geactualiseerd. Dit beleidsdocument geeft aan hoe TVM omgaat met haar kapitaal, welke visie het heeft op kapitaal, hoe het gemonitord wordt en hoe TVM wil voldoen aan de eisen die aan de hoogte van het kapitaal worden gesteld. TVM heeft daarnaast een interne kapitaalbeleid geformuleerd. Voor de eniteit TVM verzekeringen N.V. streeft TVM een solvabiliteitsratio na van 175%, berekend volgens het standaardmodel van Solvency II. Op groepsniveau wordt gestreefd naar tenminste 200%. Het Risk Committee beoordeelt of het kapitaalbeleid voldoende actueel is, gezien de uitkomsten van het ORSA-proces, waarna de Raad van Bestuur dit bevestigt. De Raad van Commissarissen en de Ledenraad keuren het kapitaalbeleid goed.

De huidige solvabiliteit op Solvency II-grondslagen vormt geen aanleiding tot maatregelen in het kader van het kapitaalbeleid. Afhankelijk van de ontwikkeling van de solvabiliteit, heeft TVM te nemen maatregelen geformuleerd. Voor scenario's waarin de aanwezige solvabiliteit onvoldoende dreigt te worden, geeft het kapitaalbeleid aan welke mogelijkheden TVM heeft om de solvabiliteit te herstellen. Er kan onderscheid worden gemaakt naar (a) mogelijkheden die het aanwezige kapitaal

versterken en naar (b) mogelijkheden die de solvabiliteitseis verlagen door het verminderen van risico's.

a Kapitaalversterking

De middelen om kapitaal te genereren zijn beperkt. Kapitaalversterking is voor TVM mogelijk op een directe en indirecte wijze. Als directe wijze ziet TVM de uitgifte van nieuwe participaties, van schuldbrieven en van aandelen. Als indirecte wijze ziet TVM kostenverlaging, schadebeperking en het doorvoeren van een premieaanpassing. Indirecte kapitaalversterking heeft maar beperkt effect en werkt vertraagd. Van de directe methoden ligt het uitgeven van schuldbrieven het meest voor de hand. Dit is effectief, behoeft geen aanpassing van de statuten van de coöperatie en doet de zeggenschap van de leden in de verzekeringsactiviteiten minder verwateren dan het uitgeven van nieuwe aandelen in de verzekeraar.

b Risico's verminderen

De solvabiliteitsratio kan ook verbeterd worden door risico's te verminderen. De solvabiliteitseis neemt hierdoor af, waardoor de solvabiliteitsratio verbetert. Onderscheid wordt gemaakt naar het verminderen van marktrisico en verzekeringstechnisch risico. Deze risico's vertegenwoordigen samen het overgrote deel van de solvabiliteitseis.

Om het marktrisico te verminderen, kunnen de beleggingen in vastgoed, in vastrentende waarden en in aandelen herbelegd worden in beleggingen met een lager risico zoals euro-staatsobligaties. Het valutarisico kan hiermee eveneens fors worden verlaagd en kan met valutatermijncontracten verder teruggebracht worden. Het verzekeringstechnisch risico kan vermindert worden door herverzekering uit te breiden of door het afstoten van bepaalde verzekeringsactiviteiten.

Het meest voor de hand liggend is het reduceren van marktrisico's. Hierbij blijft TVM zelf in control van haar kernactiviteit verzekeren. Deze maatregel is sneller en effectiever dan het afstoten van verzekeringstechnisch risico door herverzekering uit te breiden of portefeuilles af te stoten.

TVM heeft een aantal grenzen gedefinieerd voor de solvabiliteitsratio waarbij bij overschrijding ('trigger event'), acties ingezet worden om de solvabiliteitsratio te herstellen. Indien de solvabiliteitsratio zich boven de streefwaarde bevindt (zoals per 31-12-2015), zijn geen maatregelen nodig. Indien de solvabiliteitsratio onder de streefwaarde zakt, is indirecte kapitaalversterking vereist. Daalt de solvabiliteitsratio onder een volgende grens, dan is aanvullend vastgelegd dat het beleggingsprofiel wordt aangepast. Neemt de solvabiliteitsratio

desondanks verder af, dan wordt de herverzekering dermate uitgebreid dat de solvabiliteitsratio zich naar de streefwaarde begeeft. Directe kapitaalversterking is vereist indien de solvabiliteitsratio onder de wettelijke norm komt.

Herbeoordelen strategie en monitoring risico's, kapitaals- en voorzieningenvereisten

Na het doorlopen van de voorgaande ORSA-stappen, herbeoordeelt het Risk Committee de strategie. Deze beoordeling wordt vastgelegd en aan de Raad van Bestuur voorgelegd. De Raad van Bestuur besluit tot het eventueel aanpassen van de strategie, die dient te worden goedgekeurd door de Raad van Commissarissen.

TVM dient continu te voldoen aan de kapitaalsvereisten alsmede de eisen voor de technische voorziening en die te monitoren. De afdeling Risk Management rapporteert daartoe in de interne financiële kwartaalrapportage het risicoprofiel. Aan de hand van KRI's wordt bepaald of op dat moment wordt voldaan aan de kapitaalseisen en de aansluiting bij het risicoprofiel. Tevens wordt aangegeven of de afdeling Risk Management voorziet dat het risicoprofiel op korte termijn zal wijzigen. Daarnaast worden de twee belangrijkste bronnen van risico (markt- en verzekeringstechnisch), nauwlettend gevolgd in afzonderlijke rapportages. Tenslotte wegen de Raad van Bestuur en de Directie bij besluiten in hun bedrijfsvoering af, of met een besluit een materieel risico wordt aangegaan. Als dit het geval is, beslist het Risk Committee of het ORSA-proces doorlopen dient te worden. Hiervoor heeft TVM het ad hoc-ORSA-proces ingericht. De afweging of met een besluit een materieel risico wordt aangegaan, wordt beoordeeld door de risk manager.

Solvency II

Met ingang van 1 januari 2016 is Solvency II van kracht. TVM heeft zich op de diverse onderdelen uitvoerig voorbereid en heeft deze voorbereiding in het najaar van 2015 extern laten beoordelen. Hieruit komt naar voren dat TVM op een groot aantal punten beter scoort dan haar branchegenoten. Solvency II bestaat uit drie pijlers die samen de ruggengraat van de nieuwe regelgeving vormen.

Pijler I. Kwantitatieve criteria

De eerste pijler bestaat uit een tweeledige kapitaalvereiste waaraan een verzekeraar dient te voldoen. Ten eerste de SCR, een maatstaf die is gebaseerd op de kwantificeerbare risico's van de verzekeraar. Ten tweede de MCR, een absoluut minimaal kapitaalniveau waaronder de toezichthouder drastisch zal ingrijpen. TVM heeft voor het berekenen van voornoemde

requirements gekozen voor het standaardmodel, zoals dat door de toezichthouder is opgesteld. TVM voldoet ultimo 2015 ruimschoots aan de kapitaalseisen SCR en MCR. De SCR bevindt zich ruimschoots boven de 200%.

Pijler II. Corporate Governance

De tweede pijler is gericht op de Corporate Governance en organisatiestructuren van verzekeraars. Solvency II beoogt een bedrijfsbrede gedragsverandering te bewerkstelligen, door aan te sturen op verbeteringen van het interne risicomanagement. TVM heeft het beleid voor het genoemde ORSA-proces opgesteld en gebruikt dit proces jaarlijks om risico, kapitaal en rendement gezamenlijk te beschouwen in de context van de eigen bedrijfsstrategie. Daarnaast is het risicomanagementbeleid opgesteld. Hierin is de positionering van de vijf verdedigingslijnen vastgelegd en wordt de samenhang tussen de risicobereidheid, het kapitaalbeleid, het beleggingsbeleid en het herverzekeringsbeleid getoond.

In 2015 heeft TVM een evaluatie uitgevoerd omtrent de onderlinge samenwerking tussen de eerste, tweede en derde verdedigingslijn. Hierbij is geconstateerd dat zowel kwalitatief als kwantitatief verbetermogelijkheden te realiseren zijn. Deze verbeteringen zullen in 2016 worden geïmplementeerd.

TVM besteedt continu aandacht aan de compliance en risk awareness onder al haar medewerkers en het management, onder andere met een e-learningprogramma en opleidingsdagen.

Pijler III. Transparantie

De derde pijler van Solvency II is gericht op het vergroten van de transparantie naar publiek en toezichthouders. Deze openheid omvat onder andere de aard en prestatie van de verzekeraar, corporate governance-aspecten, kapitaalmanagement en risicobeheersing. Het uiteindelijke doel van de zwaardere eisen met betrekking tot de rapportage is het creëren van meer marktdiscipline en harmonisatie van de informatieverstrekking van verzekeraars binnen de EU. TVM heeft een rapportagesysteem ingericht dat is geïntegreerd met haar reguliere rapportagesysteem. Hiermee is TVM in staat snel, efficiënt en betrouwbaar Solvency II-rapportages op te stellen. Daarnaast heeft TVM voorbereidingen getroffen aangaande de inhoud en vormgeving van het publieke Solvency II-rapport.

De 'Pilot veilig gedrag' van TVM en Route 42

TVM verzekeringen lanceert op de BedrijfsautoRai 2015 samen met startup Route 42 een veiligheidspilot voor 500 vrachtauto's en chauffeurs. Doel: een scherper veiligheidsbewustzijn. Maar wat gaat dat in de praktijk betekenen? Op deze 'graphic' kunt u exact zien wat de pilot gaat registreren en hoe het kan bijdragen aan een grotere veiligheid bij transport over de weg.

Eyetracker

De eyetracker monitort continue of de chauffeur voldoende op de weg let. Als de ogen even afdwalen gaat er een alarm af. Dit voorkomt ook het gebruik van social media in het verkeer. Niet alleen de chauffeur wordt in kennis gesteld maar ook het transportbedrijf.

Hardware platform

Het hardware kastje dat onder het dashboard is bevestigd is verbonden met de truck en cloud, en heeft diverse uitbreidingsmogelijkheden. Met 'slimme' software zijn verschillende functionaliteiten mogelijk om veiliger en kostenefficiënter te rijden.

Forward facing camera

De camera is continue actief. Bij een mogelijk incident worden de beelden daadwerkelijk opgeslagen en direct doorgestuurd naar de cloud.

Realtime op de hoogte

Het platform staat constant in verbinding met de cloud waardoor er realtime data kan worden weergegeven.

Stop-start systeem

Een brandstofbesparende oplossing zorgt ervoor dat de vrachtwagen automatisch afslaat als deze voor een stoplicht staat te wachten. De vrachtwagen start automatisch wanneer er gas wordt gegeven.

App

De ondersteunende app zorgt voor de juiste informatievoorziening, zoals directe alarmeringen, voor de chauffeur.

Rijgedrag monitoring

Diverse factoren hebben invloed op veilig en zuinig rijden en worden in kaart gebracht om de chauffeur te helpen zijn rijgedrag te optimaliseren.

Voorbeelden van factoren zijn het remgedrag, het uitrollen en het gebruik van cruise control.

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

Geconsolideerde balans per 31 december 2015

Activa (in duizenden euro's)

		31 december 2015	31 december 2014
	<i>noot</i>		
Beleggingen	1		
<i>Terreinen en gebouwen</i>		<u>21.360</u>	<u>25.392</u>
<i>Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen</i>			
Andere deelnemingen		<u>-</u>	<u>-</u>
<i>Overige financiële beleggingen</i>			
Aandelen		278.649	328.392
Obligaties		169.199	64.914
Vorderingen uit andere leningen		4.572	-
Deposito's bij kredietinstellingen		<u>196.983</u>	<u>235.985</u>
		<u>649.403</u>	<u>629.291</u>
		670.763	654.683
Vorderingen	2		
Vorderingen uit directe verzekering op verzekeringnemers		28.009	29.120
Vordering uit herverzekering		1.543	2.187
Overige vorderingen		7.760	4.674
Afgeleide financiële instrumenten		<u>693</u>	<u>29</u>
		<u>38.005</u>	<u>36.010</u>
Overige activa	3		
Materiële vaste activa		3.884	3.987
Liquide middelen		<u>9.981</u>	<u>8.694</u>
		13.865	12.681
Overlopende activa			
Lopende rente		3.064	1.576
Overige overlopende activa		<u>3.853</u>	<u>3.732</u>
		<u>6.917</u>	<u>5.308</u>
Totaal		<u>729.550</u>	<u>708.682</u>

Passiva (in duizenden euro's)

		31 december 2015	31 december 2014
	<i>noot</i>		
Eigen vermogen	4	309.505	301.067
Technische voorzieningen	5		
<i>Voor niet verdiende premies en lopende risico's</i>			
Bruto		27.690	27.635
Herverzekeringsdeel		-	-
		<u>27.690</u>	<u>27.635</u>
<i>Voor te betalen schaden</i>			
Bruto		350.892	341.010
Herverzekeringsdeel		<u>-15.593</u>	<u>-15.633</u>
		<u>335.299</u>	<u>325.377</u>
<i>Overige technische voorzieningen</i>		<u>175</u>	<u>180</u>
		363.164	353.192
Voorzieningen	6		
Voor belastingen		22.816	23.450
Overige		<u>2.546</u>	<u>2.405</u>
		25.362	25.855
Schulden	7		
Schulden uit directe verzekering		2.130	3.142
Overige schulden		22.717	17.871
Afgeleide financiële instrumenten		<u>388</u>	<u>1.364</u>
		25.235	22.377
Overlopende passiva	8	<u>6.284</u>	<u>6.191</u>
Totaal		<u>729.550</u>	<u>708.682</u>

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2015

Technische rekening schadeverzekering (in duizenden euro's)

		2015		2014	
	<i>noot</i>				
Verdiende premies eigen rekening	9				
<i>Premies</i>					
Bruto		204.813		202.089	
Uitgaande herverzekeringspremies		<u>-5.013</u>		<u>-6.163</u>	
			199.800		195.926
<i>Wijziging technische voorzieningen niet verdiende premies en lopende risico's</i>					
Bruto		-55		-2.864	
Aandeel herverzekeraars		<u>-</u>		<u>-</u>	
			<u>-55</u>		<u>-2.864</u>
					193.062
			199.745		
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	10		6.966		8.067
Schaden eigen rekening	11				
<i>Schaden</i>					
Bruto		-155.897		-152.728	
Aandeel herverzekeraars		<u>115</u>		<u>1.705</u>	
			-155.782		-151.023
<i>Wijziging voorziening voor te betalen schaden</i>					
Bruto		-9.882		-699	
Aandeel herverzekeraars		<u>-40</u>		<u>614</u>	
			<u>-9.922</u>		<u>-85</u>
					-151.108
			-165.704		
Wijziging overige technische voorziening eigen rekening			5		15
Bedrijfskosten	12				
Beheers- en personeelskosten; afschrijvingen bedrijfsmiddelen			-31.864		-30.899
Provisies en opbrengst diensten			3.907		4.273
Administratiekostenvergoedingen			<u>-12.127</u>		<u>-12.956</u>
				-40.084	-39.582
Overige technische lasten eigen rekening	13		<u>-1.989</u>		<u>-925</u>
Resultaat technische rekening schadeverzekering	14		<u>-1.061</u>		<u>9.529</u>

Niet-technische rekening (in duizenden euro's)

		2015	2014
	<i>noot</i>		
Resultaat technische rekening schadeverzekering		-1.061	9.529
Opbrengst uit beleggingen	15		
Terreinen en gebouwen	919		1.221
Overige financiële beleggingen	12.274		13.651
Waardeveranderingen van beleggingen	17.593		35.176
Gerealiseerde winst op beleggingen	<u>24.300</u>		<u>5.737</u>
		55.086	55.785
Beleggingslasten	15		
Rente participatiekapitaal	-11		-21
Beheerskosten	-316		-699
Resultaat uit deelneming	-		-11.576
Waardeveranderingen van beleggingen	-15.020		-12.985
Gerealiseerd verlies op beleggingen	<u>-21.962</u>		<u>-6.995</u>
		-37.309	-32.276
Toegerekende opbrengst uit beleggingen overgeboekt naar technische rekening schadeverzekering		<u>-6.966</u>	<u>-8.067</u>
Resultaat voor belastingen		9.750	24.971
Belastingen met betrekking tot resultaat	16	<u>-1.242</u>	<u>-5.531</u>
Resultaat na belastingen		<u>8.508</u>	<u>19.440</u>

Jaarrekening 2015

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (in duizenden euro's)

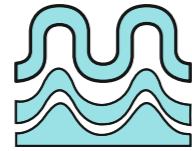
	2015	2014
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat na belastingen	8.508	19.440
Mutatie technische voorzieningen eigen rekening	9.972	2.139
Mutatie voorzieningen	-493	4.570
Afschrijving (im)materiële vaste activa	1.066	2.239
Mutatie andere deelneming	-	9.999
Waardemutatie beleggingen	-17.465	-28.839
Mutatie schulden	2.951	-3.759
Mutatie vorderingen	-3.604	-4.038
Overige mutaties	29	17
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	<u>964</u>	<u>1.768</u>
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings en aankopen		
• beleggingen in terreinen en gebouwen	-49	-485
• Vordering uit andere leningen	-327	
• overige financiële beleggingen	-159.110	-115.133
• materiële vaste activa	-1.010	-657
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen		
• beleggingen in terreinen en gebouwen	204	-
• Vorderingen uit andere leningen	36	
• overige financiële beleggingen	160.631	110.024
• materiële vaste activa	47	158
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	<u>422</u>	<u>-6.093</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Terugbetaling participatiekapitaal	-99	-82
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>-99</u>	<u>-82</u>
Mutatie liquide middelen	<u>1.287</u>	<u>-4.407</u>
Liquide middelen per 1 januari	8.694	13.101
Mutatie liquide middelen	<u>1.287</u>	<u>-4.407</u>
Liquide middelen per 31 december	<u>9.981</u>	<u>8.694</u>

Overzicht geconsolideerd totaalresultaat (in duizenden euro's)

	2015	2014
Eigen vermogen per 1 januari	301.067	281.692
Geconsolideerd resultaat na belastingen	8.508	19.440
Totaal rechtstreekse vermogenmutaties in relatie tot leden	<u>-70</u>	<u>-65</u>
Eigen vermogen per 31 december	<u>309.505</u>	<u>301.067</u>

MET TVM ACHTER JE STA JE STERKER.

Noord Nederland
SCHEPENVERZEKERING

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2015

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen voor verzekeringsmaatschappijen, zoals opgenomen in Afdeling 15 van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Derhalve vermeldt de enkelvoudige winst- en verliesrekening conform artikel 402 Boek 2 BW slechts het aandeel in het resultaat van vennootschappen waarin wordt deelgenomen na belastingen en het overige resultaat na belastingen.

Alle bedragen in de jaarrekening zijn in duizenden euro's vermeld, tenzij anders aangegeven.

Waar nodig zijn rubriceringen, inclusief de ter vergelijking weergegeven cijfers, aangepast. Daarnaast wordt met ingang van 2015 TVM schaatsploeg B.V. opgenomen in de consolidatie. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

Overdracht portefeuille OVZ

Op 1 oktober 2014 is als gevolg van een strategiewijziging de particuliere verzekeringsportefeuille met het label OVZ verkocht aan De Zeeuwse (onderdeel van Goudse Schadeverzekeringen N.V.). Hierbij zijn eveneens de bijbehorende activa, passiva en het personeel overgedragen.

Fusie verzekeringsmaatschappijen

Op 1 januari 2015 is TVM particulier N.V. gefuseerd met TVM zakelijk N.V., waarbij alle rechten en plichten zijn overgegaan van TVM particulier N.V. naar TVM zakelijk N.V. Deze fusie heeft geen gevolgen voor het vermogen of resultaat.

Naamswijziging TVM zakelijk N.V.

Op 1 januari 2015 is de statutaire naam van TVM zakelijk N.V. gewijzigd in TVM verzekeringen N.V.

Grondslagen voor consolidatie

In de consolidatie worden, naast Coöperatie TVM U.A., alle (directe en indirecte) deelnemingen in groepsmaatschappijen betrokken. Deze deelnemingen betreffen uitsluitend 100% belangen. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij onderlinge schulden, vorderingen en transacties zijn geëlimineerd, evenals de binnen de groep gerealiseerde resultaten.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

De belangrijkste deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn:
TVM verzekeringen N.V., Hoogeveen (schadeverzekeringen)
TVM intermediair holding B.V., Hoogeveen (assurantiebemiddeling)
TVM rechtshulp B.V., Hoogeveen (rechtsbijstand)
TVM diensten en letsel holding B.V., Hoogeveen (diensten)
Vijverstaete B.V., Hoogeveen (beleggingen: onroerend goed)

Voor een overzicht van alle groepsmaatschappijen wordt verwezen naar pagina 71.

Verbonden partijen

Alle transacties met verbonden partijen hebben plaatsgevonden onder normale marktvoorwaarden.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Voor zover niet anders wordt vermeld zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De noodzakelijk geachte voorzieningen worden op de betreffende activa in mindering gebracht. In vreemde valuta luidende bedragen worden omgerekend tegen de koersen per balansdatum, waarbij valutaresultaten via de resultatenrekening worden verwerkt.

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- de actuele waarde van bepaalde beleggingen;
- (terugname op) bijzondere waardeverminderingen;
- voorziening op vorderingen;
- de waardering van verplichtingen voortvloeiend uit verzekeringscontracten;
- de bepaling van niet-technische voorzieningen.

Afgeleide financiële instrumenten

Alle contracten worden getoetst of de hierin besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten) separaat moeten worden gewaardeerd en verantwoord.

Ter afdekking van valutarisico's op in de beleggingen begrepen posities in vreemde valuta, wordt gebruik gemaakt van valutatermijncontracten. De contracten worden gewaardeerd tegen actuele waarde op basis van het verschil tussen de contante koers op rapporteringsdatum en de overeengekomen afrekenkoers op afwikkelingsdatum van het contract. De waarde per balansdatum wordt opgenomen onder de vorderingen of schulden. De mutatie in de reële waarde van het valutatermijncontract gedurende het boekjaar wordt verwerkt in de resultatenrekening.

Beleggingen (1)

Terreinen en gebouwen

De kantoorgebouwen worden, voor het in eigen gebruik zijnde deel, gewaardeerd tegen de onderhandse verkoopwaarde, vrij van huur en gebruik. Overige terreinen en gebouwen worden gewaardeerd tegen de getaxeerde opbrengsten bij onderhandse verkoop in verhuurde staat. Alle gebouwen worden jaarlijks extern getaxeerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van algemeen erkende taxatiemethodes. Verkrijgingen worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs of tegen de verkrijgingsprijs.

Op de terreinen en gebouwen wordt niet afgeschreven. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten zijn direct in de resultatenrekening verwerkt. Voor ongerealiseerde waardemutaties van gebouwen en terreinen wordt, rekening houdend met latente belastingen, een herwaarderingsreserve aangehouden.

Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen

De waardering van de andere deelnemingen vindt plaats tegen de netto vermogenswaarde, bepaald volgens de grondslagen van de onderneming. De hieronder verwerkte vordering op andere deelneming is gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Overige financiële beleggingen

Aandelen en Obligaties

Waardering geschiedt tegen de reële waarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum, of - bij ontbreken daarvan - tegen geschatte opbrengstwaarde. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten (inclusief resultaten op vreemde valuta) zijn in de resultatenrekening verwerkt.

Vorderingen uit andere leningen en Deposito's bij kredietinstellingen

Vorderingen zijn bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, vervolgwaaardering geschiedt tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Vorderingen (2)

Vorderingen zijn bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Volvergwaardering geschiedt tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Overige activa (3)

Materiële vaste activa

Overige bedrijfsmiddelen (ICT-middelen, inventarissen, e.d.) worden gewaardeerd tegen de aanschaffingswaarde, vermindert met lineaire afschrijvingen, over een periode van 5 tot 10 jaar, tot de geschatte restwaarde.

Eigen vermogen (4)

Herwaarderingsreserve

Waardeverschillen die ontstaan bij herwaardering van tegen actuele waarden gewaardeerde beleggingen worden via de resultatenrekening verwerkt. Voor zover ongerealiseerde waardevermeerderingen betrekking hebben op beleggingen waarvoor geen frequente marktnotering beschikbaar is, zal een herwaarderingsreserve worden gevormd ten laste van de Algemene reserve. Hierbij wordt rekening gehouden met de latente belastingverplichting.

Algemene reserve

Op basis van de statuten van Coöperatie TVM U.A. hebben verschillende ledengroepen een latente aanspraak op specifieke delen van de algemene reserve, echter uitsluitend wanneer Coöperatie TVM U.A. zal worden ontbonden.

Technische voorzieningen (5)

Voor niet-verdiende premies en lopende risico's

De technische voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's heeft een overwegend kortlopend karakter. Zij wordt bepaald volgens het systeem van dagelijkse premieberekening. De voorziening bevat tevens de bedragen, bepaald op basis van ervaringscijfers, die in de vorm van voorwaardelijke

Toelichting

premierestituties voortvloeiende uit verzekeringsovereenkomsten aan verzekerden, indien van toepassing, gecrediteerd dienen te worden.

Voor te betalen schaden

De technische voorziening schaden wordt gevormd voor de op balansdatum nog niet afgewikkelde schadegevallen uit het boekjaar en voorgaande jaren. De voorziening heeft een overwegend langlopend karakter. De vaststelling hiervan geschiedt (met uitzondering van ziekteverzuimdossiers) voor ieder schadegeval afzonderlijk, waarbij rekening wordt gehouden met interne en externe schadebehandelingskosten, nog niet gemelde schadegevallen, met mogelijke ontvangsten uit hoofde van regres en met het aandeel van herverzekeraars in schadegevallen.

Vaststelling van de technische voorziening schaden op het gebied van ziekteverzuimproducten geschiedt op basis van ervaringscijfers en huidige schadeontwikkelingen, waarbij eveneens rekening wordt gehouden met nog niet gemelde schaden.

Voorzieningen (6)

Nederlandse pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum onder de overige schulden een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Buitenlandse pensioenregelingen

Pensioenregelingen die vergelijkbaar ingericht zijn en functioneren als waarop het Nederlandse pensioenstelsel is ingericht en functioneert, worden verwerkt en gewaardeerd conform Nederlandse pensioenregelingen.

Voor belastingen

Voor de verschillen tussen commerciële en fiscale waarderingen van de activa en passiva wordt een voorziening voor latente belastingen gevormd. Deze voorziening wordt berekend tegen het belastingtarief waartegen waarschijnlijk wordt afgerekend en heeft een overwegend langlopend karakter.

Overige voorzieningen

De voorziening vervroegde uittreding met betrekking tot ingegane uitkeringen, de voorziening garantieregeling CAO en de voorziening jubileumuitkeringen zijn gewaardeerd tegen contante waarde op basis van verwachte uitstroom van middelen. Bij de berekening van de voorziening garantieregeling CAO en de voorziening jubileumuitkeringen is rekening gehouden met sterfte- en blijfkansen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, wordt het resultaat bepaald op basis van baten en lasten die gedurende het boekjaar voortvloeien uit de bedrijfsactiviteiten.

Verdiende premies eigen rekening (9)

Onder bruto premies wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte bedragen, na aftrek van in rekening gebrachte assurantiebelasting, polis- en administratiekosten en wettelijke bijdragen. Dit betreffen zowel directe als indirecte premies.

Toegerekende opbrengst uit beleggingen (10)

De beleggingen worden aangehouden ter afdekking van het eigen vermogen en de technische voorzieningen. De directe beleggingsopbrengsten zijn aan de technische en niet-technische rekening toegerekend op basis van de verhouding tussen het gemiddelde eigen vermogen en de gemiddelde technische voorzieningen. De indirecte beleggingsopbrengsten zijn volledig aan de niet-technische rekening toegerekend.

Schaden eigen rekening (11)

Onder de schaden eigen rekening worden zowel de schadebehandelingskosten voor letselschade als materiële schade opgenomen.

Bedrijfskosten (12)

De acquisitiekosten, zijnde de administratiekostenvergoedingen, worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben en hebben een kortlopend karakter.

Opbrengst uit beleggingen en beleggingslasten (15)

De opbrengst uit beleggingen en beleggingslasten bestaan uit huuropbrengsten, rentebaten uit vastrentende waarden, dividenduitkeringen op aandelen, beleggingskosten, gerealiseerde beleggingswinsten en -verliezen en waardeveranderingen van beleggingen.

De waardeveranderingen en de gerealiseerde winsten en verliezen van beleggingen betreffen zowel aandelen, obligaties als vorderingen uit andere leningen.

Belastingen met betrekking tot het resultaat (16)

De Nederlandse vennootschappen van de TVM groep maken onderdeel uit van een fiscale eenheid. De verrekening van een aandeel in de vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid door de moedermaatschappij TVM aan de afzonderlijke vennootschappen, welke onderdeel zijn van de fiscale eenheid, vindt plaats als waren deze vennootschappen zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

De Nederlandse vennootschappen van de TVM groep maken onderdeel uit van een fiscale eenheid. De verrekening van een aandeel in de vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid door de moedermaatschappij TVM aan de afzonderlijke vennootschappen, welke onderdeel zijn van de fiscale eenheid, vindt plaats als waren deze vennootschappen zelfstandig belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Grondslagen voor het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. Voor het kasmiddelenbegrip wordt aangesloten bij de liquide middelen.

Geconsolideerde balans per 31 december 2015

Activa Beleggingen (1)

Terreinen en gebouwen

Het verloop van deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Totaal
Stand per 1 januari 2015	13.118	12.274	25.392
Investeringen	49	-	49
Overige mutaties	431	-635	-204
Herwaardering	<u>-3.083</u>	<u>-794</u>	<u>-3.877</u>
Stand per 31 december 2015	<u>10.515</u>	<u>10.845</u>	<u>21.360</u>

De historische kostprijs van de terreinen en gebouwen bedraagt per 31 december 2015 € 33.682 (31 december 2014: € 33.837). Het saldo van de cumulatieve herwaarderingen van de terreinen en gebouwen is per 31 december 2015 nihil (31 december 2014: nihil). De overige terreinen en gebouwen welke zijn bestemd voor de verhuur betreffen bedrijfspanden. Voor circa 13% van de verhuurde gebouwen zijn huurcontracten afgesloten met een resterende periode van 5 jaar en langer.

Voor een tweetal gebouwen zijn overeenkomsten tot verkoop overeengekomen in 2016 (€ 700) en 2017 (€ 3.600).

Andere deelnemingen

De andere deelnemingen betref een belang van 25% in Koops Furness n.v., Zwolle. Van Koops Furness n.v. is in 2014 het faillissement uitgesproken. De deelneming en vorderingen zijn in 2014 volledig afgewaardeerd. Hierin is in 2015 geen wijziging gekomen.

Overige financiële beleggingen

De aandelen, gewaardeerd tegen reële waarde, zijn als volgt te onderscheiden:

	31 december 2015		31 december 2014	
	Balanswaarde	Verkrijgingsprijs	Balanswaarde	Verkrijgingsprijs
Aandelen				
Beleggingsinstellingen:				
• in aandelen	122.731	80.888	141.507	96.858
• in obligaties	107.071	101.301	97.395	88.912
• in vastgoed	<u>22.537</u>	<u>16.200</u>	<u>56.865</u>	<u>50.716</u>
	252.339	198.389	295.767	236.486
Handel, industrie en diversen	<u>26.310</u>	<u>23.389</u>	<u>32.625</u>	<u>29.114</u>
	<u>278.649</u>	<u>221.778</u>	<u>328.392</u>	<u>265.600</u>

Van de totale beleggingen in aandelen is 98% (2014: 99%) gebaseerd op genoteerde marktprijzen per balansdatum en is 2% (2014: 1%) afgeleid van de verwachte opbrengstwaarde bij onderhandse verkoop.

De obligaties, gewaardeerd tegen de reële waarde, zijn als volgt nader te onderscheiden:

	31 december 2015		31 december 2014	
	Balanswaarde	Verkrijgingsprijs	Balanswaarde	Verkrijgingsprijs
Obligaties				
Staatsleningen Nederland	42.500	41.889	18.102	16.469
Staatsleningen Buitenland	123.695	128.224	43.791	44.859
Bank-, krediet-, verzekerings- wezen en diversen	<u>3.004</u>	<u>2.882</u>	<u>3.021</u>	<u>2.883</u>
	<u>169.199</u>	<u>172.995</u>	<u>64.914</u>	<u>64.211</u>

In de overige financiële beleggingen zijn effecten begrepen, waarvan de notering in een andere valuta is dan de presentatievaluta. Om het valutarisico op deze fondsen te verminderen, zijn valutatermijncontracten afgesloten met een looptijd van 3 maanden. Op balansdatum zijn de volgende valutatermijncontracten afgesloten:

Valuta	Omvang in vreemde valuta	Omvang in euro's
USD	58.840	54.103
GBP	5.580	7.703
CAD	23.820	16.168
AUD	24.230	16.007
JPY	693.460	5.186

De doelstelling van het afsluiten van valutatermijncontracten is om waardemutaties van de beleggingen, als gevolg van valutakoersen ten opzichte van de eurokoers, te verminderen. Gedurende het boekjaar 2015 is € 7.651 voor belasting ten laste van het resultaat gebracht. In 2014 was sprake van een last van € 7.916.

Verloop financiële beleggingen

	Aandelen	Obligaties
Balanswaarde 1 januari 2015	328.392	64.914
Aankopen	17.010	109.744
Verkopen en lossingen	-82.026	-2.344
Herwaarderingen	<u>15.273</u>	<u>-3.115</u>
Balanswaarde 31 december 2015	<u>278.649</u>	<u>169.199</u>

Toelichting

Vorderingen uit andere leningen

De vordering uit andere leningen bestaat uit een onderhandse lening met hypothecaire zekerheid tegen een nominaal rentepercentage van 5% en een hoofdsom van € 4.939. De lening volgt een overeengekomen aflossingsschema en heeft een looptijd van 10 jaar. Gedurende 2015 zijn nadere zekerheden gesteld ten behoeve van de in 2014 verstrekte leningen. Op grond van deze zekerheden is niet langer een objectieve grondslag aanwezig om de in 2014 verantwoorde waardevermindering te handhaven.

	2015	2014
Balanswaarde 1 januari	-	-
Verstrekke lening	-	4.500
Effectieve rente	151	112
Aflossingen	-36	-
Herwaardering naar reële waarde	<u>4.457</u>	<u>-4.612</u>
Balanswaarde 31 december	<u><u>4.572</u></u>	<u><u>-</u></u>

Deposito's bij kredietinstellingen

De uitstaande deposito's bij kredietinstellingen hebben een resterende gemiddelde looptijd van circa 7 maanden en een gemiddeld resterend rentepercentage van 1,24%. Daarnaast bevat deze post € 71 miljoen aan vrijwel direct opeisbare tegoeden, waarvan de intentie bestaat om deze langdurig aan te houden.

Vorderingen (2)

De vorderingen hebben een overwegend kortlopend karakter en er zijn geen belangrijke concentraties van kredietrisico aanwezig. Onder de overige vorderingen is € 693 (2014: € 29) opgenomen voor op balansdatum lopende valutatermijncontracten.

Overige activa (3)

Materiële vaste activa

De samenstelling en het verloop van de materiële vaste activa kunnen als volgt worden weergegeven:

	Informatieverwerkende apparatuur	Kantoorinventaris	Overige bedrijfsmiddelen	Totaal
Stand per 1 januari 2015				
Aanschaffingswaarde	4.215	2.603	3.563	10.381
Afschrijvingen	<u>-3.029</u>	<u>-1.682</u>	<u>-1.683</u>	<u>-6.394</u>
Boekwaarde 1 januari 2015	1.186	921	1.880	3.987
Mutaties 2015				
Investerings	451	389	170	1.010
Verkoop en buitengebruikstelling	-224	-209	-272	-705
Afschrijvingen	-498	-225	-343	-1.066
Afschrijvingen desinvesteringen	224	209	225	658
Boekwaarde 31 december 2015	<u>1.139</u>	<u>1.085</u>	<u>1.660</u>	<u>3.884</u>
Stand per 31 december 2015				
Aanschaffingswaarde	4.442	2.783	3.461	10.686
Afschrijvingen	<u>-3.303</u>	<u>-1.698</u>	<u>-1.801</u>	<u>-6.802</u>
Boekwaarde 31 december 2015	<u>1.139</u>	<u>1.085</u>	<u>1.660</u>	<u>3.884</u>

Liquide middelen

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking van de TVM groep.

Toelichting

Passiva

Eigen vermogen (4)

Solvabiliteit

Ingevolge het Besluit prudentiële regels Wft bedraagt de vereiste solvabiliteitsmarge voor de TVM groep voor het boekjaar 2015 € 37.733 (2014: € 36.242). Per 31 december 2015 bedraagt de aanwezige solvabiliteit € 308.420 (2014: € 299.559) ofwel het eigen vermogen van € 309.505 verminderd met de wettelijke reserve en de verstrekte garantie van € 1.085 aan de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschade N.V. (NHT). Op basis van risicoanalyse hanteert de Raad van Bestuur intern een solvabiliteitsnorm van tenminste 350%, ultimo 2015 bedraagt de solvabiliteit 817%. Voor een toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de vennootschappelijke balans.

Technische voorzieningen (5)

Verloop technische voorzieningen

	2015		2014	
	Premie	Schade	Premie	Schade
Boekwaarde 1 januari	27.635	325.377	25.566	325.292
Overdracht OVZ	-	-	-795	-
Bruto onttrekking/ toevoeging	55	9.882	2.864	699
Mutatie aandeel herverzekeraars	-	40	-	-614
Boekwaarde 31 december	<u>27.690</u>	<u>335.299</u>	<u>27.635</u>	<u>325.377</u>

De overige technische voorzieningen bestaan uit:

	31 december 2014	Mutatie	31 december 2015
Voorzieningen inzake onverdiende provisie uit assurantiebemiddeling	180	-5	175

Voorzieningen (6)

Voor belastingen

	2015	2014
Stand per 1 januari	23.450	18.611
Mutaties boekjaar	<u>-634</u>	<u>4.839</u>
Stand per 31 december	<u>22.816</u>	<u>23.450</u>
<i>De latente belastingen hebben betrekking op:</i>		
Fiscale egalisatiereserve	8.841	9.061
Fiscaal lagere waardering beleggingen	17.203	16.894
Fiscaal lager waardering bedrijfspand	813	1.850
Fiscaal lagere waardering voorzieningen	-518	-832
Fiscaal hogere waardering deelneming	<u>-3.523</u>	<u>-3.523</u>
	<u>22.816</u>	<u>23.450</u>

Overige voorzieningen

Het verloop van de overige voorzieningen gedurende het boekjaar is als volgt:

Voorziening:	1 januari 2015	Via resultaat	Onttrekkingen	31 december 2015
Vervroegde uittreding m.b.t. ingegane uitkeringen	41	-	-	41
Garantieregeling CAO	330	-	-	330
Jubileumuitkeringen	941	58	-61	938
Pensioenverplichtingen buitenland	1.093	144	-	1.237
	<u>2.405</u>	<u>202</u>	<u>-61</u>	<u>2.546</u>

Van de overige voorzieningen is circa € 76 kortlopend.

Schulden (7)

Onder de overige schulden is € 3.226 (2014: € 3.445) aan overige belastingen en premies sociale verzekering opgenomen.

Daarnaast is onder de overige schulden € 388 (2014 € 1.364) opgenomen voor op balansdatum lopende valutatermijncontracten.

Overlopende passiva (8)

De overlopende passiva zijn als volgt samengesteld.

	31 december 2015	31 december 2014
Vooruitontvangen premie	1.990	1.339
Overige vooruitontvangen posten	<u>4.294</u>	<u>4.852</u>
	<u>6.284</u>	<u>6.191</u>

Risicoparagraaf

TVM berekent de hoogte van haar risico's met behulp van het standaardmodel van Solvency II. De volgende risicocategorieën worden hierbij onderscheiden:

Verzekeringstechnisch risico

De verzekeringsportefeuille bestaat hoofdzakelijk uit schadeverzekeringsproducten in eigen beheer en is primair gericht op de logistieke sector, de binnenvaart en automotive. De samenstelling van de verzekeringsportefeuille is een afspiegeling van de opbouw en samenstelling van ondernemingen in het beroepsgoederenvervoer over de weg en het water. Om relaties totaalpakketten te kunnen bieden, wordt door TVM intermediair ook bemiddeld in producten van collega-verzekeraars.

Premierisico

Het premierisico komt voort uit het risico dat voor de komende periode de ontvangen premies ontoereikend zijn om verwachte schaden te kunnen uitkeren. Dit risico wordt

beperkt door strikte procedures op het gebied van acceptatie en door schadebeheersing.

Reserverisico

Het reserverisico komt voort uit het risico dat de aangehouden reserves ontoereikend blijken te zijn bij het afwikkelen van de betreffende schaden. TVM heeft een prudent reserveringsbeleid. Door een jarenlange consistente wijze van reserveren, wordt het risico beheerst.

Catastroferisico

Het catastroferisico komt voort uit het risico dat zich zeer grote schaden kunnen voordoen. TVM beheerst dit risico met herverzekeringen. Dit is vastgelegd in het herverzekeringsbeleid dat jaarlijks wordt geëvalueerd. Herverzekeringen worden op basis van met name Excess of Loss-contracten ondergebracht bij vooraanstaande herverzekeraars met een goede kredietwaardigheid. Er bestaat een evenwichtige spreiding over de

verschillende herverzekeraars. In beginsel worden langdurige relaties met herverzekeraars onderhouden.

Marktrisico

TVM heeft voor het beheer van haar beleggingsportefeuille een fiduciaire overeenkomst afgesloten met een professionele investment manager, NN Investment Partners. Deze rapporteert en doet voorstellen aan de Beleggingscommissie die bestaat uit de CEO (de heer mr. A.P.J.C. Bos), de CFO (de heer D.J. Klein Essink RA) en een externe deskundige (de heer prof. dr. J.J. van Duijn). De heer Van Duijn heeft als beleggingsdeskundige een jarenlange ervaring bij onder andere Robeco.

De Beleggingscommissie vergadert vijfmaal per jaar, daarnaast is er frequent telefonisch contact tussen de commissieleden. De Beleggingscommissie heeft als belangrijkste taak zorg te dragen voor het uitvoeren van het vastgestelde beleggingsbeleid. Dit wordt gerealiseerd door op basis van een Asset Liability Management-analyse en een Strategische Asset Allocatie een optimale verdeling van de beleggingsportefeuille vast te stellen. Hierbij wordt het risico van de beleggingen afgestemd op de verplichtingen die TVM draagt, uitgaande van de risicobereidheid en het beschikbaar gestelde risicobudget. Valutarisico's worden grotendeels afgedekt door middel van termijncontracten. Met het oog op het concentratierisico spreidt TVM de beleggingen.

Voor de obligatieportefeuille zijn criteria vastgelegd ten aanzien van de rating en het relatieve gewicht in de portefeuille. TVM maakt bij deze criteria onderscheid naar staatsobligaties en bedrijfsobligaties en naar EU- en niet-EU landen. Uitgangspunt in de samenstelling van de aandelenportefeuille is een evenwichtige verdeling tussen enerzijds de diverse sectoren en anderzijds de diverse geografische gebieden. Ten aanzien van deposito's wordt het concentratierisico bij Nederlandse systeembanken-, of banken waarvan de Nederlandse Staat aandeelhouder is, geaccepteerd.

TVM werkt met een Gedragscode Beleggingen. Deze maakt deel uit van de Gedragscode Integriteit. Het onderwerp beleggingen, als onderdeel van de kwartaalrapportage, is een vast agendapunt tijdens vergaderingen met de Raad van Commissarissen. Tijdens de vergadering van 3 december 2015 heeft de Raad van Commissarissen het door de Raad van Bestuur voorgestelde beleggingsbeleid voor 2016 goedgekeurd.

Tegenpartijkredietrisico

Van tegenpartijkredietrisico is sprake als er verliezen kunnen worden geleden die worden veroorzaakt door betalingson-

macht van debiteuren of van derden, met name uit hoofde van beleggingen en vorderingen. TVM handelt met derden die over een goede kredietwaardigheid beschikken. De herverzekeraars waar TVM verzekeringsverplichtingen in herverzekering heeft, dienen minimaal over een A-rating te beschikken. Het kredietrisico dat verbonden is aan beleggingsactiviteiten, herverzekeraars, tussenpersonen, gevolmachtigden en polishouders wordt bewaakt op basis van algemene en specifieke risicolimieten.

Liquiditeitsrisico

Dagelijks worden de saldi van alle bankrekeningen van TVM en dochtermaatschappijen gemonitord. Aan het saldo van de bankrekeningen worden de intradagmutaties toegevoegd. Er wordt rekening gehouden met de verwachte ontvangsten op korte en lange termijn, waaronder die van debiteuren. Ook wordt er rekening gehouden met de verwachte uitgaven op korte en lange termijn zoals schadebetalingen, belastingen, uitgaande herverzekeringen en kosten.

TVM houdt een afdoende liquiditeitsbuffer aan en beschikt daartoe over zakelijke spaarrekeningen met alle vrijheid om over het geld te beschikken (Liquidity Management Accounts). Met deze LMA's kan TVM snel acteren op liquiditeitsoverschotten en -tekorten. TVM maakt voor haar cashmanagement gebruik van specifieke software.

Operationeel risico

Binnen het operationeel risico hebben ICT, business continuïteit, compliance, productontwikkeling en het reputatierisico speciale aandacht.

ICT

TVM beoogt met het informatiebeveiligingsbeleid de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de informatie en de informatievoorziening te waarborgen en de eventuele gevolgen van beveiligingsincidenten tot een acceptabel, vooraf bepaald, niveau te beperken. Beveiliging van geautomatiseerde systemen en diensten vraagt bijzondere aandacht, zeker vanwege de toenemende externe data-uitwisseling, bijvoorbeeld via Mijn TVM en internet. Daarom worden periodiek testen uitgevoerd om de beveiligings- en continuïteitsmaatregelen te toetsen. TVM heeft intern de hoofdsystemen dubbel ingericht en op een uitwijklocatie alle, voor de continuïteit noodzakelijke, ICT-componenten nogmaals uitgevoerd.

Business Continuïteit

TVM beschikt over een business continuïteit plan waarin gebeurtenissen staan benoemd welke impact kunnen hebben

op de continuïteit van de bedrijfsvoering, met de daarbij behorende continuïteitsmaatregelen. Dit betreft zowel de maatregelen op het gebied van de huisvesting alsook die op het gebied van ICT. In 2015 hebben er testen plaatsgevonden om te toetsen of de betreffende continuïteitsmaatregelen werken. Deze testen zijn succesvol verlopen. Geconstateerde verbeterpunten worden geïmplementeerd.

Compliance

Om de naleving van wet- en regelgeving en het werken volgens eigen normen en regels te bevorderen, heeft de Raad van Bestuur een compliancefunctie ingericht. De manager compliance en de compliance officer hebben daartoe een onafhankelijke functie binnen de organisatie, gericht op bewaking van en het bevorderen van de naleving van regels die verband houden met de integriteit van TVM. TVM besteedt continu aandacht aan de compliance awareness onder al haar medewerkers en het management, onder andere met een e-learningprogramma.

Productontwikkeling

TVM heeft een productontwikkeling-, review- en goedkeuringsproces (PARP) ingericht waarbij een van de onderdelen een risicoanalyse van het product betreft. Met het PARP waarborgt TVM dat de aangeboden producten het belang van de verzekeren dienen. In het PARP hebben diverse functies een rol, zodat het product vanuit verschillende invalshoeken wordt gezien en aan de klantbehoefte wordt gerelateerd. Deze functies zijn gepositioneerd binnen de afdelingen Risk Management, Compliance, Juridische zaken, Actuarieel, Verkoop, Acceptatie, Productbeheer en ontwikkeling, Schadebehandeling, ICT en Financiën. Niet alleen wordt hiermee het klantbelang geborgd, ook het risicoprofiel van TVM wordt met de PARP-procedure bewaakt. De internal auditor toetst jaarlijks met behulp van een risico-analyse de opzet, het bestaan en de werking van de PARP-procedure. De Raad van Bestuur en de Audit- en Risicocommissie worden geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek.

Reputatierisico

TVM vindt haar reputatie belangrijk, zeker gezien de coöperatieve structuur. Belangrijke reputatierisico's zijn imagobeschadiging van het merk en reputatieschade van bestuurders en commissarissen. Daarnaast is het openbaar raken van klantgegevens door een systeemfout of door menselijk handelen een risico voor de reputatie. Tevens is het niet-integer handelen van medewerkers een reputatierisico. De afdeling Corporate Communicatie is verantwoordelijk voor de communicatie met externe stakeholders. De manager corporate communicatie is woordvoerder namens TVM verzekeringen richting

media en maatschappelijke stakeholders en volgt de media. Mediacontacten verlopen via de manager corporate communicatie. In beleidskwesties stemt hij met de voorzitter van de Raad van Bestuur een woordvoeringslijn af.

De afdeling Corporate Communicatie werkt dagelijks met diverse zoekprogramma's om zorgvuldig alle relevante publiciteit te kunnen volgen, inclusief uitingen in sociale media. TVM kiest voor transparante communicatie en verzorgt zelf persmailing op nieuwsmomenten. TVM voert een actief media-beleid en is 24 uur per dag bereikbaar voor reacties en toelichting. TVM bewaakt het imago van andere partijen die het TVM-merk gebruiken. Bij ieder imago- en reputatierisico treedt de manager corporate communicatie adviserend op richting de Raad van Bestuur, Directie en de betreffende afdelingen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij van Terrorismeschaden N.V. (NHT)

Op 1 juli 2003 is na overleg tussen verzekeraars, de overheid en de Pensioen- en Verzekeringskamer inzake het terrorismeverzekeringsprobleem de NHT, de zogenaamde terrorismepool, van start gegaan. De terrorismepool waarin verzekeraars, herverzekeraars en de overheid deelnemen maakt het mogelijk om op een verantwoorde wijze dekking te blijven bieden voor terrorismerisico's. Voor verzekeraars is het risico gemaximeerd tot € 300 miljoen. TVM neemt deel aan de NHT en staat vanaf 1 januari 2015 garant voor haar aandeel (het obligo) in de 1e layer (zijnde € 300 miljoen) tot maximaal € 1.085.

Fiscale eenheid

Coöperatie TVM U.A. is hoofdelijk aansprakelijk voor alle fiscale verplichtingen binnen de fiscale eenheid waarvan Coöperatie TVM U.A. het hoofd is.

Verplichtingen uit hoofde van inkoopcontracten

Het totaal van de door Coöperatie TVM U.A. aangegane verplichtingen bedraagt € 2.129 waarvan € 811 betrekking heeft op 2016.

Verplichtingen uit hoofde van bankgaranties

In verband met afgegeven bankgaranties bestaat een verplichting van € 202.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2015

Bruto premies (9)

Geografische spreiding bruto premies

	2015	2014
Nederland	152.442	156.998
België	35.148	29.298
Overige Europese landen	17.168	12.929
	<u>204.758</u>	<u>199.225</u>

De bruto premies betreffen hoofdzakelijk premies uit directe verzekering.

Schaden eigen rekening (11)

De schaden eigen rekening bevatten de volgende uitloopresultaten:

Afwikkeljaren	<2011	2011	2012	2013	2014
2011	-34.006				
2012	-36.848	-52			
2013	-29.553	-2.935	3.253		
2014	-31.574	-1.956	-25	5.271	
2015	<u>-8.973</u>	<u>-10.100</u>	<u>-6.915</u>	<u>-4.728</u>	<u>4.107</u>
Totale uitloop	<u>-140.954</u>	<u>-15.043</u>	<u>-3.687</u>	<u>543</u>	<u>4.107</u>

Bezoldigingen (12)

	2015	2014
Salarissen	23.700	22.213
Sociale lasten	3.381	3.399
Pensioenlasten	3.712	4.553
Commissarissenbeloning	186	193
	<u>30.979</u>	<u>30.358</u>

Het volgens artikel 383 Boek 2 (Titel 9) van het Burgerlijk Wetboek te vermelden bedrag luidt € 2.830 (2014: € 2.184).

De stijging ten opzichte van vorig jaar wordt grotendeels veroorzaakt door een backservice pensioenlast.

Honoraria externe accountant

	KPMG Accountants N.V.	KPMG netwerk Overig	Totaal 2015 KPMG netwerk	Totaal 2014 KPMG netwerk
Onderzoek van de jaarrekening	131	-	131	93
Andere controleopdrachten	7	7	14	12
Fiscale adviesdiensten	-	10	10	25
Andere niet controlediensten	-	7	7	6
	138	24	162	136
BTW	29	5	34	28
	<u>167</u>	<u>29</u>	<u>196</u>	<u>164</u>

De honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar zijn gebaseerd op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2015, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht.

Aantal personeelsleden

In 2015 waren gemiddeld 377 (2014: 372) medewerkers (fte) werkzaam bij de TVM groep, waarvan 48 (2014: 46) medewerkers (fte) in het buitenland.

Overige technische lasten eigen rekening (13)

Als overige technische lasten eigen rekening zijn voornamelijk de kosten verwerkt van het programma TVM kompas, een donatie aan de TVM foundation, dotaties aan voorzieningen en diversen, waarop in mindering is gebracht het resultaat van letselschaderegelingsactiviteiten, verleende rechtsbijstand ten behoeve van derden en overige incidentele baten.

Belastingen (16)

Het gemiddelde effectieve belastingtarief over 2015 bedraagt 12,7% (2014: circa 22,1%). De afwijking ten opzichte van het nominale belastingtarief wordt voornamelijk veroorzaakt door fiscale correcties voorgaande jaren, de toepassing van de deelnemingsvrijstelling en het hogere nominale vennootschapsbelastingtarief in België.

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

Brancheoverzicht (14)

De specificatie van verzekeringsactiviteiten luidt als volgt:

	Motor-rijtuigen	Transport	Scheepvaart	Ongevallen	Overige branches	Assurantie-bemiddeling	Totaal
Jaar 2015							
Geboekte premies	<u>144.541</u>	<u>14.649</u>	<u>17.181</u>	<u>13.664</u>	<u>14.778</u>	<u>33.852</u>	<u>238.665</u>
Verdiende premies eigen rekening							
- Bruto	144.379	14.547	17.039	14.224	14.569	-	204.758
- Aandeel herverzekeraars	<u>-2.212</u>	<u>-548</u>	<u>-1.474</u>	<u>-542</u>	<u>-237</u>	<u>-</u>	<u>-5.013</u>
	<u>142.167</u>	<u>13.999</u>	<u>15.565</u>	<u>13.682</u>	<u>14.332</u>	<u>-</u>	<u>199.745</u>
Schaden eigen rekening							
- Bruto	-125.587	-8.641	-12.485	-10.487	-8.579	-	-165.779
- Aandeel herverzekeraars	<u>2.278</u>	<u>-291</u>	<u>284</u>	<u>-2.132</u>	<u>-64</u>	<u>-</u>	<u>75</u>
	-123.309	-8.932	-12.201	-12.619	-8.643	-	-165.704
Verzekeringstechnisch resultaat	<u>18.858</u>	<u>5.067</u>	<u>3.364</u>	<u>1.063</u>	<u>5.689</u>	<u>-</u>	<u>34.041</u>
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	5.825	244	280	254	363	-	6.966
Wijziging overige technische voorzieningen	-	-	-	-	-	5	5
Beheerskosten	-20.262	-2.003	-2.994	-2.162	-2.083	-2.360	-31.864
Provisies en opbrengst diensten onder aftrek van administratiekostenvergoedingen	-9.029	-545	-658	-183	-513	2.708	-8.220
Andere technische lasten eigen rekening	<u>-1.350</u>	<u>-150</u>	<u>-165</u>	<u>-140</u>	<u>-188</u>	<u>4</u>	<u>-1.989</u>
Resultaat technische rekening	<u>-5.958</u>	<u>2.613</u>	<u>-173</u>	<u>-1.168</u>	<u>3.268</u>	<u>357</u>	<u>-1.061</u>
Jaar 2014							
Geboekte premies	<u>143.055</u>	<u>12.539</u>	<u>17.005</u>	<u>14.214</u>	<u>15.276</u>	<u>32.782</u>	<u>234.871</u>
Verdiende premies eigen rekening							
- Bruto	140.440	12.528	16.905	14.206	15.146	-	199.225
- Aandeel herverzekeraars	<u>-2.328</u>	<u>-513</u>	<u>-1.550</u>	<u>-525</u>	<u>-1.247</u>	<u>-</u>	<u>-6.163</u>
	<u>138.112</u>	<u>12.015</u>	<u>15.355</u>	<u>13.681</u>	<u>13.899</u>	<u>-</u>	<u>193.062</u>
Schaden eigen rekening							
- Bruto	-114.067	-5.251	-12.712	-11.820	-9.577	-	-153.427
- Aandeel herverzekeraars	<u>473</u>	<u>-391</u>	<u>1.216</u>	<u>126</u>	<u>895</u>	<u>-</u>	<u>2.319</u>
	-113.594	-5.642	-11.496	-11.694	-8.682	-	-151.108
Kortingen	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Verzekeringstechnisch resultaat	24.518	6.373	3.859	1.987	5.217	-	41.954
Toegerekende opbrengst uit beleggingen	6.971	234	176	294	392	-	8.067
Wijziging overige technische voorzieningen	-	-	-	-	-	15	15
Beheerskosten	-19.377	-1.843	-2.842	-2.359	-1.978	-2.500	-30.899
Provisies en opbrengst diensten onder aftrek van administratiekostenvergoedingen	-9.331	-408	-690	-406	-850	3.002	-8.683
Andere technische lasten eigen rekening	<u>-622</u>	<u>-69</u>	<u>-89</u>	<u>-79</u>	<u>-80</u>	<u>14</u>	<u>-925</u>
Resultaat technische rekening	<u>2.159</u>	<u>4.287</u>	<u>414</u>	<u>-563</u>	<u>2.701</u>	<u>531</u>	<u>9.529</u>

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

Balans per 31 december 2015 (na statutaire winstbestemming)

Activa (in duizenden euro's)

	31 december 2015		31 december 2014	
	<i>noot</i>			
Beleggingen	17			
<i>Beleggingen in groepsmaatschappijen en deelnemingen</i>				
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	141.701		146.321	
Vorderingen op groepsmaatschappijen	22.404		21.973	
Andere deelnemingen	-		-	
	<u>164.105</u>		<u>168.294</u>	
<i>Overige financiële beleggingen</i>				
Aandelen	136.839		125.984	
Obligaties	-		10.680	
Vorderingen uit andere leningen	12.332		7.862	
Deposito's bij kredietinstellingen	25.000		25.000	
	<u>174.171</u>		<u>169.526</u>	
		338.276		337.820
Vorderingen				
Overige vorderingen	4.665		2.329	
Afgeleide financiële instrumenten	84		-	
		4.749		2.329
Overige activa				
Materiële vaste activa	2.351		2.480	
Liquide middelen	815		70	
		3.166		2.550
Overlopende activa				
Lopende rente	141		209	
Overige overlopende activa	1.706		1.712	
		1.847		1.921
Totaal		<u>348.038</u>		<u>344.620</u>

Passiva (in duizenden euro's)

	31 december 2015		31 december 2014	
	<i>noot</i>			
Eigen vermogen	<i>18</i>			
Geplaatst participatiekapitaal	2.221		2.291	
Obligo	<u>-</u>		<u>-</u>	
	2.221		2.291	
Herwaarderingsreserve	3.459		3.151	
Wettelijke reserve	-		-	
Algemene reserve	<u>303.825</u>		<u>295.625</u>	
		309.505		301.067
Vorzieningen				
Voor belastingen	22.933		23.523	
Overige	<u>1.192</u>		<u>1.192</u>	
		24.125		24.715
Schulden				
Schulden aan groepsmaatschappijen	2.278		11.299	
Overige schulden	11.911		6.671	
Afgeleide financiële instrumenten	<u>171</u>		<u>807</u>	
		14.360		18.777
Overlopende passiva		<u>48</u>		<u>61</u>
Totaal		<u>348.038</u>		<u>344.620</u>

Jaarrekening 2015

Coöperatie TVM U.A., Hoogeveen

Winst- en verliesrekening over 2015 (in duizenden euro's)

	2015	2014
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	11.303	9.871
Resultaten deelnemingen	-2.795	9.569
Resultaat na belastingen	<u>8.508</u>	<u>19.440</u>

Toelichting behorende tot de Jaarrekening 2015

Algemeen

De waarderingsgrondslagen en de grondslagen van bepaling van het resultaat zijn gelijk aan die van de geconsolideerde jaarrekening. De toelichtingen hebben betrekking op die posten van de jaarrekening 2015 die niet reeds zijn toegelicht bij de geconsolideerde jaarrekening 2015.

Balans per 31 december 2015

Beleggingen (17)

Groepsmaatschappijen en deelnemingen

De deelnemingen zijn gewaardeerd op de netto vermogenswaarde volgens de grondslagen welke zijn vermeld bij de geconsolideerde jaarrekening. Voor zover de netto vermogenswaarde van een deelneming negatief is, is ter hoogte van dit bedrag een voorziening in mindering gebracht op de vordering op de betreffende deelneming. Het verloop gedurende het verslagjaar luidt als volgt:

	2015	2014
Stand per 1 januari	168.294	163.118
Netto resultaat over het boekjaar	-2.795	21.145
Waardeverminderingen	-	-11.576
Agio- en dividenduitkeringen	-1.825	-4.926
Mutatie in de vorderingen op groepsmaatschappijen en deelnemingen	431	533
Stand per 31 december	<u>164.105</u>	<u>168.294</u>
Dit saldo is als volgt samengesteld:		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen en andere deelnemingen	141.701	146.321
Vorderingen op groepsmaatschappijen en andere deelnemingen	<u>22.404</u>	<u>21.973</u>
	<u>164.105</u>	<u>168.294</u>

Coöperatie TVM U.A. heeft ten behoeve van haar geconsolideerde groepsmaatschappijen een zogenaamde artikel 403-verklaring verstrekt, waarmee zij zich hoofdelijk aansprakelijk stelt voor alle, uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden, van deze vennootschappen.

Vorderingen uit andere leningen

In de leningen op schuldbekentenis is opgenomen een aan een groepsmaatschappij verstrekte lening ter grootte van € 7.760, tegen een rente van 4% met een jaarlijkse aflossing van € 102.

Eigen vermogen (18)

Geplaatst participatiekapitaal

Het Bestuur kan terugbetalingen verrichten op de inschrijvingen in het participatiekapitaal. Hierbij worden statutaire en overige wettelijke bepalingen in acht genomen

Het verloop van het geplaatst en gestort participatiekapitaal kan als volgt worden weergegeven:

	2015	2014
Stand per 1 januari	2.291	2.356
Statutaire rentebijdring	29	17
Terugbetalingen	<u>-99</u>	<u>-82</u>
Stand per 31 december	<u>2.221</u>	<u>2.291</u>

Herwaarderingsreserve

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

	2015	2014
Stand per 1 januari	3.151	5.661
Mutatie ongerealiseerde (netto) herwaarderingsbeleggingen	<u>308</u>	<u>-2.510</u>
Stand per 31 december	<u>3.459</u>	<u>3.151</u>

Wettelijke reserve

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

	2015	2014
Stand per 1 januari	-	1.001
Naar algemene reserve	<u>-</u>	<u>-1.001</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

De wettelijke reserve is gevormd als gevolg van geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling.

Algemene reserve

Het verloop kan als volgt worden weergegeven:

	2015	2014
Stand per 1 januari	295.625	272.674
Resultaat boekjaar	8.508	19.440
Mutatie ongerealiseerde (netto) herwaarderingsbeleggingen	-308	2.510
Van wettelijke reserve	<u>-</u>	<u>1.001</u>
Stand per 31 december	<u>303.825</u>	<u>295.625</u>

Hoogveen, 29 februari 2016

Namens het Bestuur

mr. A.P.J.C. Bos, voorzitter

D.J. Klein Essink RA, algemeen secretaris

H. Stroeve, technisch secretaris

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Bestuur van Coöperatie TVM U.A.

Verklaring over de jaarrekening 2015

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Coöperatie TVM U.A. per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat hebben we gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening 2015 van Coöperatie TVM U.A. te Hoogeveen gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2015;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2015; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Coöperatie TVM U.A. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1.750.000 (2014: EUR 2.000.000). Voor de bepaling van de materialiteit wordt, evenals vorig jaar, uitgegaan van de totale verdiende premies. Omdat de totale verdiende premies een belangrijk kengetal vormen voor verzekeraars vinden wij dat de totaal verdiende premies een adequate maatstaaf zijn voor de omvang van de verzekeraar en de daarbij horende materialiteit. De materialiteit betreft 0,9% van de totale verdiende premies (2014: 1%). Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met de Raad van Commissarissen afgesproken dat wij aan de raad tijdens onze controle niet-gecorrigeerde afwijkingen boven de EUR 85.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

Coöperatie TVM U.A. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten (groepsonderdelen). De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de jaarrekening van Coöperatie TVM U.A.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Vanwege het beperkte aantal groepsonderdelen, de verwevenheid van de meeste activiteiten en het feit dat we zelf de gehele groepscontrole uitvoeren is onze aanpak gericht op de activiteiten op geconsolideerd niveau. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden op basis van de omvang en/of het risico-profiel van de activiteiten in de geconsolideerde jaarrekening.

Door bovengenoemde werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met Raad van Commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering technische voorziening voor te betalen schade

Omschrijving

De technische voorziening voor te betalen schade van EUR 351 miljoen (voor aftrek aandeel herverzekeraar) ofwel 48% van het balans totaal per 31 december 2015 is voor de jaarrekening significant. In deze technische voorziening voor te betalen schade bevinden zich voornamelijk reserveringen voor (nog te verwachten) schadeclaims van grote letselschades als gevolg van transport-ongevallen, veelal met vrachtauto's.

Deze reserveringen hebben als kenmerk dat de afwikkeling van deze claims lang duurt en dat zij onderhevig zijn aan inschattingen van management. Deze inschattingen kunnen significante impact hebben op de uitkomst van de berekeningen van deze technische voorziening, waaronder het totale bedrag waarvoor de per balansdatum gemelde en nog te verwachten schadeclaims kunnen worden afgewikkeld. Bij deze berekening van de technische voorziening voor te betalen schade en de daarmee samenhangende toereikendheidstoets worden verschillende bronnen en assumpties (zoals inschattingen van schade-experts, letselschadejuristen en medici) gehanteerd en worden ook interne actuariële specialisten ingeschakeld.

Onze aanpak

De interne controlemaatregelen die de betrouwbaarheid van de technische voorziening voor te betalen schade en de daarmee samenhangende toereikendheidstoets waarborgen, hebben we getoetst door middel van het herhalen van procedures, doornemen van notulen en inspectie van rapporten van schade-experts, letselschadejuristen en medici. Verder hebben we de technische voorziening voor te betalen schade en de daarmee samenhangende toereikendheidstoets gecontroleerd aan de hand van intern opgestelde kwalitatieve en kwantitatieve analyses. Hierbij hebben wij ook werkzaamheden verricht ten aanzien van de schattingen die door Coöperatie TVM U.A. zijn gemaakt inzake gemelde en verwachte letselschaden. Wij hebben actuariële specialisten ingezet bij onze controlewerkzaamheden op de vaststelling en toetsing van de toereikendheid van de technische voorziening voor te betalen schade. De actuariële specialisten hebben delen van de technische voorziening voor te betalen schade nagerekend mede op basis van de werkelijke betalingen die hebben plaatsgevonden in de afgelopen jaren en door management gehanteerde assumpties geëvalueerd.

Onze observaties

Wij kunnen ons vinden in de door de Coöperatie TVM U.A. toegepaste methodiek en gehanteerde veronderstellingen voor de vaststelling en de toereikendheidstoets van de technische voorziening voor te betalen schade en zijn van mening dat deze op een voorzichtige wijze is gewaardeerd. Tevens vinden we de op pagina 46 en 52 opgenomen toelichting toereikend.

Waardering van beleggingen in gebouwen en terreinen en vordering uit andere lening

Omschrijving

De beleggingen van EUR 671 miljoen vormen 93% van het balanstotaal per 31 december 2015 van Coöperatie TVM U.A. en zijn mede hierdoor significant in de jaarrekening. Binnen deze beleggingsportefeuille is de waardering van de beleggingen in gebouwen en terreinen (omvang EUR 21 miljoen) en de vordering uit andere lening (omvang EUR 4,5 miljoen) voor onze controle van belang omdat Coöperatie TVM U.A. zich hierbij niet kan baseren op publieke informatie, maar inschattingen moet maken op basis van subjectieve aannames en uitgangspunten. Zoals toegelicht op pagina 45 van de grondslagen worden de beleggingen in gebouwen en terreinen gewaardeerd tegen de actuele waarde en de vordering uit andere lening tegen de geamortiseerde kostprijs.

Onze aanpak

Beleggingen in gebouwen en terreinen

Alle gebouwen en terreinen van Coöperatie TVM U.A. zijn per 31 december 2015 extern getaxeerd. Management heeft hiertoe een internebeheersingsproces opgezet, waaronder de selectie traject van taxateurs, toetsing van de kasstromen zoals gehanteerd in de taxaties en het evalueren van de door de taxateurs gehanteerde aannames en uitgangspunten. Wij hebben de internebeheersingsmaatregelen en de taxatierapporten van de onafhankelijke taxateurs met behulp van de huurcontracten, kasstromen en bruto-aanvansrendement getoetst.

Vordering uit andere lening

Het management heeft analyses opgesteld ter bepaling van de waarde van deze vordering, gebaseerd op contractuele afspraken, informatie over andere niet-publieke transacties, toekomstige verwachte kasstromen, de marktrente en ontvangen zekerheden. De objectieve aanwijzing voor een waardevermindering van de lening die er ultimo 2014 was, is ultimo 2015 niet meer aanwezig. Wij hebben de aannames en uitgangspunten die het management heeft gehanteerd getoetst. Hierbij hebben wij gebruikgemaakt van de door het management aangeleverde informatie, waaronder de marktrente, de kredietrating en de jaarrekening.

Onze observaties

Op basis van de door ons gebruikte informatie vinden wij de gehanteerde aannames en uitgangspunten van de waardering van de beleggingen in gebouwen en terreinen evenals de vordering uit andere leningen in het kader van de controle van de jaarrekening aanvaardbaar.

De op pagina 48 en 50 ter zake opgenomen toelichtingen achten wij toereikend.

Verantwoordelijkheden van het Bestuur en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Bestuur afwegen of de onderneming in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Bestuur het voornemen heeft om de coöperatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de coöperatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Voor een nadere beschrijving van onze verantwoordelijkheid ten aanzien van een controle van de jaarrekening verwijzen wij naar de website van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) www.nba.nl/standaardteksten-controleverklaring.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het jaarverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het jaarverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de door Titel 9 Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening

Benoeming

Wij zijn vóór het boekjaar 2003 voor de eerste keer benoemd door de Ledenraad als accountant van Coöperatie TVM U.A. en hebben sindsdien aaneengesloten gefungeerd als accountant.

Utrecht, 29 februari 2016

KPMG Accountants N.V.

A.J.H. Reijns RA

Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake bestemming resultaat

De bestemming van het resultaat is geregeld in artikel 27 van de statuten.

Lid 6

“Een uit de vastgestelde jaarrekening blijkend voordelig of nadelig saldo van de rekening van baten en lasten wordt ten gunste respectievelijk ten laste gebracht van de algemene reserve.”

Het resultaat na belastingen over het boekjaar 2015 is overeenkomstig de statutaire bepalingen verwerkt.

Advies van de Raad van Commissarissen aan de Ledenraad van de coöperatie

Wij hebben op grond van artikel 27 lid 2 van de statuten, kennis genomen van de balans per 31 december 2015, de winst- en verliesrekening over het boekjaar 2015 en de daarbij behorende toelichting die door het Bestuur is opgemaakt en door KPMG Accountants N.V., zoals op de bladzijden 66 tot en met 69 is aangegeven, gecontroleerd en akkoord bevonden. Wij stellen u voor deze goed te keuren en vast te stellen en het Bestuur te dechargeren voor het door haar gevoerde beleid.

Hoogeveen, 29 februari 2016

De Raad van Commissarissen

M. Duvivier, voorzitter

A.P. Schenk, vicevoorzitter/secretaris

drs. C.W. Gorter RA, lid

F. Wansink, lid

Besluit van de Ledenraad

Op grond van het bepaalde in artikel 27 van de statuten heeft de Ledenraad, statutair vormend de Algemene Vergadering van de Coöperatie TVM U.A., conform het advies van de Raad van Commissarissen de balans per 31 december 2015 en de winst- en verliesrekening over het boekjaar 2015 goedgekeurd en aldus vastgesteld.

Het Bestuur wordt gedechargeerd voor het door haar gevoerde beleid en de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht.

Hoogeveen, 10 maart 2016

Structuur TVM groep per 31 december 2015

